

U c h w a ł a Nr XLI/336/2009
Rady Gminy C z a r n a

z dnia 26 lutego 2009 roku

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojkowych Gminy Czarna na lata 2008 – 2013.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym / t.j. Dz.U. z 2001 roku Nr 142 ,poz.1591 z późn.zmn./
Rada Gminy w Czarnej uchwala , co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się **Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojkowych Gminy Czarna na lata 2008 - 2013** w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czarna.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zastępca Przewodniczącego
Rady Gminy

Józef Kuroś

Załącznik nr...
do Uchwały Rady Gminy Czarna
Nr ~~XLI~~.../...~~336~~.../2009
z dnia ~~...~~...~~26~~...~~02~~...2009 r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI ZDEGRADOWANYCH TERENÓW POWOJSKOWYCH GMINY CZARNA NA LATA 2008 - 2013

Luty, 2009

Spis treści

I. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI NA TERENIE OBSZARU REWITALIZACJI ORAZ GMINY CZARNA.....	3
1. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	7
2. GOSPODARKA	25
3. SFERA SPOŁECZNA	29
4. TABELA Z PODSTAWOWYMI DANymi STATYSTYCZNYMI DOTYCZĄCYMI Ww. SEKTORÓW	42
5. ANALIZA SWOT.....	42
II. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO - SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO TERENU, KTÓRY MA ZOSTAĆ PODDANY REWITALIZACJI.....	44
1. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA LATA 2007 – 2020 ORAZ REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA LATA 2007 – 2013	44
2. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU DĘBICKIEGO NA LATA 2000 – 2006	48
3. STRATEGIA ROZWOJU GMINY CZARNA	49
4. PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZARNA NA LATA 2004 – 2013.....	50
5. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CZARNA ORAZ MIEJSCOWE PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CZARNA	51
MIEJSCOWE PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CZARNA	51
6. DOKUMENTY DOTYCZĄCE POLITYK W RÓŻNYCH SEKTORACH SPOŁECZNO – GOSPODARCZYCH	52
III. STRESZCZENIE NIETECHNICZNE OCENY ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU NA ŚRODOWISKO	53
IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI	54
1. OKRES PROGRAMOWANIA 2008 – 2013	54
2. ZASIĘG TERYTORIALNY REWITALIZOWANEGO OBSZARU (WYZNACZENIE GRANIC) I UZASADNIENIE	55
3. PODZIAŁ NA PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE.....	64
4. KRYTERIA WYBORU PILOTAŻU I KOLEJNOŚĆ REALIZACJI	86
5. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ	87
V. PLAN DZIAŁAŃ PRZESTRZENNYCH (TECHNICZNO - MATERIALNYCH), GOSPODARCZYCH I SPOŁECZNYCH W OKRESIE 2008 – 2013 NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM	91
VI. PLAN FINANSOWY REALIZACJI REWITALIZACJI NA LATA 2008 – 2013.....	97
VII. SYSTEM WDRAŻANIA - WYBÓR PRAWNEJ FORMY ZARZĄDZAJĄCEGO PROGRAMEM	99
VIII. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.....	104
1. SYSTEM MONITORINGU PROGRAMU REWITALIZACJI ORAZ SPOSOBY JEGO OCENY.....	104
2. SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	106
3. PUBLIC RELATIONS PROGRAMU REWITALIZACJI	109

I. Charakterystyka obecnej sytuacji na terenie obszaru rewitalizacji oraz Gminy Czarna

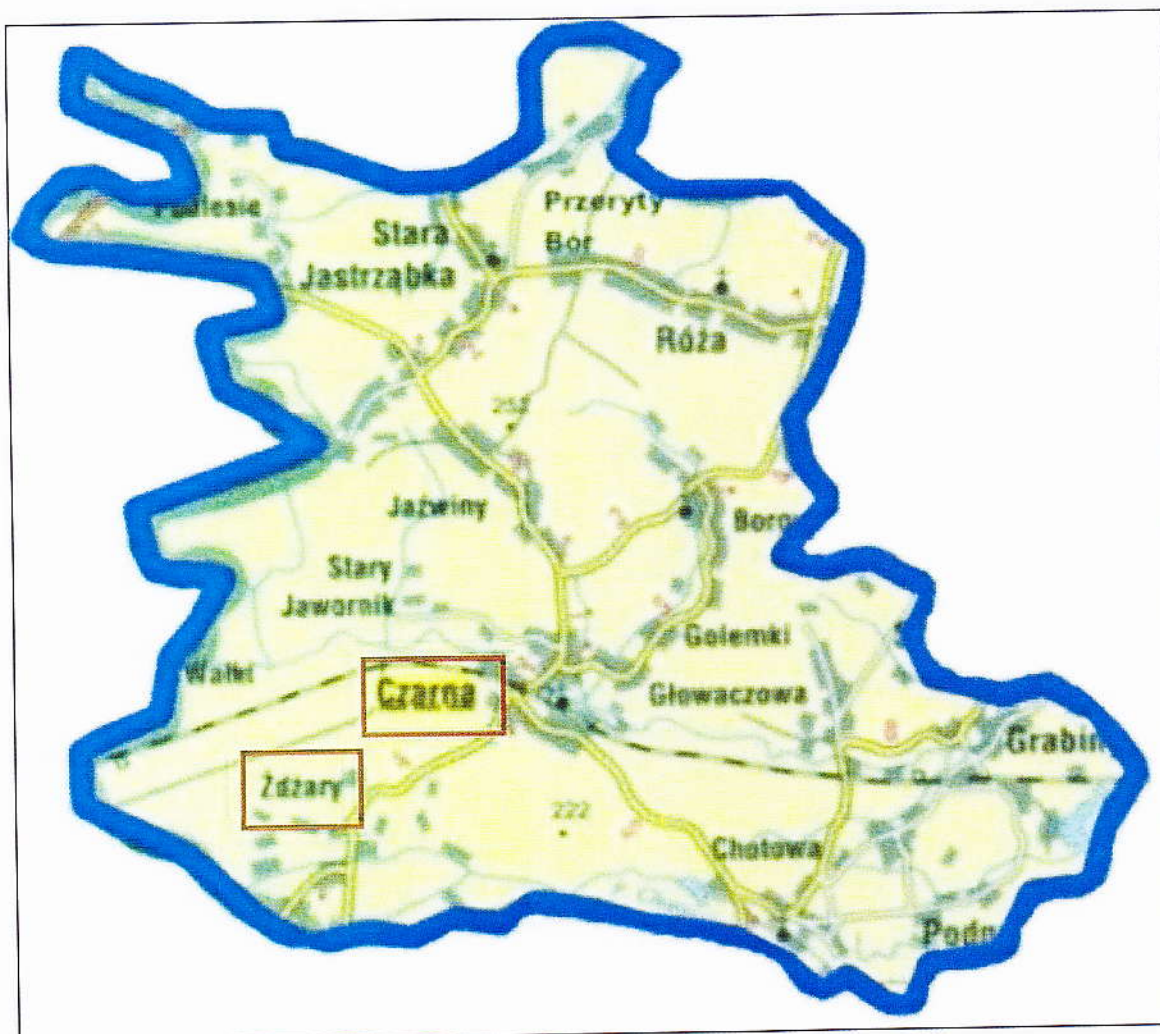
Obszar wskazany do rewitalizacji obejmuje miejscowości Czarna i Żdżary, leżące w granicach administracyjnych Gminy Czarna. Miejscowość Czarna ma 1 287 ha, natomiast Żdżary 2 296 ha (obszar rewitalizacji - 3 583 ha).

Gmina Czarna (dawniej gmina Czarna ad Tarnów) jest gminą wiejską położoną w zachodniej części województwa podkarpackiego oraz powiecie dębickim. Gmina Czarna jest najbardziej wysuniętą na zachód gminą powiatu.

Powierzchnia gminy wynosi 147 km². W jej skład wchodzi 14 sołectw: Borowa, Chotowa, Czarna, Głowaczowa, Golemki, Grabiny, Jażwiny, Podlesie, Przeroty Bór, Przyborów, Róża, Stara Jastrząbka, Stary Jawornik i Żdżary.

Przed 1945 rokiem teren obecnej Gminy Czarna należał do województwa krakowskiego, natomiast po zakończeniu II wojny światowej weszła w skład nowo utworzonego województwa rzeszowskiego. W latach 1975-1998 gmina administracyjnie należała do województwa tarnowskiego. Siedzibą gminy jest miejscowość Czarna. W latach 1985 - 1993 na granicy miejscowości Czarna i Żdżary funkcjonowała jednostka wojskowa ZSRR.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa Kraków-Przemyśl. W bliskim sąsiedztwie gminy (3km na południe od miejscowości Żdżary) przebiega droga krajowa nr 4 łącząca Niemcy z Ukrainą.

Mapa. Miejscowości Czarna i Żdzary (obszar rewitalizacji) na tle gminy Czarna,
Źródło: www.powiatdebicki.pl

Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojennych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013

Mapa. Gmina Czarna na tle Powiatu Dębickiego,
Źródło: www.powiatdebicki.pl

Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013

Mapa. Powiat Dębicki na tle Województwa Podkarpackiego, Źródło: www.polskaturystyka.pl

1. Zagospodarowanie przestrzenne

Granice stref ochrony konserwatorskiej oraz informacja na temat pojedynczych obiektów wpisanych do rejestru zabytków, także uwarunkowania ochrony środowiska

Obszary i obiekty środowiska naturalnego prawnie chronione

W obszarze gminy Czarna prawnej ochronie podlega:

1. *Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 425 Dębica - Stalowa Wola -Rzeszów* - decyzja Ministra Ochrony Środowiska, Leśnictwa i Zasobów Naturalnych znak: KDHI/013/6037/97 z dnia lipca 1997 r. zatwierdzająca dokumentację geologiczną w części dotyczącej GZWP Nr 425 w województwach: tarnobrzesckim, tarnowskim, rzeszowskim, przemyskim - oraz ustalenie warunków hydrogeologicznych tego zbiornika i strefy ochronnej o powierzchni 3.032 km².
2. *Strefa ochronna ujęcia wody dla potrzeb wodociągu w Czarnej* zlokalizowanego w miejscowości Czarna i Żdźary - decyzja z dnia 16 lutego 1995 r. Urzędu Wojewódzkiego w Tarnowie.
3. *Jastrzębsko-Żdźarski Obszar Chronionego Krajobrazu* - rozporządzenie Nr 23/96 z dnia 28 sierpnia 1996 r. Wojewody Tarnowskiego w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu województwa tarnowskiego (Dz. Urz. Woj. Tarnowskiego Nr 10 z 1996 r, póź. 60).
4. *Rezerwat „Torfy”* - zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 12 sierpnia 1987 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. Nr 28, póź. 22).
5. *Pomnik przyrody - zadrzewienie oddziału 168 Lasów Państwowych* (stan ogólny drzew dobry i dostateczny we wsi Żdźary w pobliżu osady leśnej Żdźary Nadleśnictwo Dębica, Leśnictwo Wałki (Nr ewidencyjny 251) -rozporządzenie nr 4/95 z dnia 15 maja 1995 r. Wojewody Tarnowskiego w sprawie uznania tworców przyrody za pomniki przyrody (Dz. Urzędowy Woj. Tarnowskiego Nr 8/95, póź. 71).
6. *Pomniki przyrody nieożywionej:*
  - **głaz polodowcowy** - granitowy o wymiarach: długość 150 cm, szerokość 130 cm, wysokość 60 cm (stan ogólny dobry), usytuowany na gruncie ornym obywatela Stanisława Skarbka w Jaźwinach nr ewidencyjny 070/78,
  - **głaz polodowcowy** - granitowy o wymiarach: długość 225 cm, szerokość 120 cm,

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

wysokość 40 cm (stan ogólny dobry) usytuowany na gruncie ornym obywatela Władysława Kuska w Jaźwinach nr ewidencyjny 071/79,

- **głaz połodowcowy** - granitowy o wymiarach: długość 80 cm, szerokość 80 cm, wysokość 30 cm (stan ogólny dobry) usytuowany na gruncie ornym obywatela Wawrzyńca Garstka w Jaźwinach nr ewidencyjny 072/80
- rozporządzenie nr 2/87 z dnia 26 lutego 1987 r. Wojewody Tarnowskiego w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody (Dz.Urz. Woj. Tarnowskiego Nr 3 z 1987 r, póź. 30),

7. Pomniki przyrody ożywionej:

- **grupa drzew** - topole czarne 5 sztuk o wymiarach: obw. 517 cm i wysokości 25 m, obw. 345 cm oraz 240 cm i wysokości 24 m, obw. 536 cm i wysokości 29 m, obw. 370 cm i wysokości 25 m, obw. 584 cm i wysokości 25 m w miejscowości Chotowa na gruntach należących do Zakładu Warzywnictwa Przyborów Sp. z. o.o. w Przyborowie k/Dębicy w pobliżu Wisłoki nr ewidencyjny 380,
- **dąb szypułkowy** o obw. 494 cm i wysokości 24 m w miejscowości Chotowa, na prywatnej posesji Anny Piwowar zam. Chotowa 37 nr ewidencyjny 381
- rozporządzenie Nr 49/98 z dnia 22 września 1998 r. Wojewody Tarnowskiego w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Tarnowskiego Nr 19 z 1998 r., póź. 238).

8. Lasy ochronne

- o **w obrębie leśnym Żdźary 321,98 ha w gminie Czarna** - zarządzenie Nr26 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 3 lutego 1995 r. w sprawie uznania za ochronne, lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Dębica,
- o **w obrębie leśnym Dąbrowa Tarnowska 218,51 ha w gminie Czarna** - zarządzenie nr 234 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 29 listopada 1996 r. w sprawie uznania za ochronne, lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Dąbrowa Tarnowska.

Ponadto w myśl przepisów szczególnych:

- ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 27, póź. 94) - udokumentowane złoża kopalin i wód podziemnych podlegają ochronie.

W gminie Czarna złożami posiadającymi dokumentację geologiczną są:

Złoża *kruszywa naturalnego*: Chotowa, Czarna Tarnowska, Latoszyn, Jaźwiny, Głowaczowa.

Złoża *gazu i ropy*: Jastrząbka Stara i Żukowice.

Na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. Nr 16, póź. 178) - tereny rolne i leśne podlegają ochronie.

Ochrona dóbr kultury

W gminie Czarna obiektami stanowiącymi wartość kultury narodowej i podlegającymi ochronie względnie ujętymi w ewidencji zabytków są:

I. Obiekty objęte ochroną, wpisane do rejestru zabytków

1. Dwór - pałac murowany z XX w. wraz z obiektami gospodarczymi w Przyborowie-A-131.

Dwór zbudowany po 1918 r. według projektu Stanisława Witkiewicza w stylu zakopiańskim, częściowo spalony w 1970 r. Parterowy z piętrową częścią zachodnią prostokątny z 3-ma ryzalitami od frontu i od strony parku. Przy środkowym ryzalicie przeszklona weranda. Otaczający park z 1-ej połowy XIX w. opada dwoma tarasami w kierunku południowym, gdzie znajduje się rozległy staw. Na osi dworu znajduje się aleja i podjazd. Park zaniedbany i zdewastowany o pow. 11,4 ha. Wyróżniające się części parku to: aleja dojazdowa o długości 350 m z jednostronnym szpalerem robinii akacjowej (zły stan zdrowotny drzew), grupa starych drzew często znacznie uszkodzonych w rejonie dworu, łąka otoczona rowami i zadrzewieniem z pozostałością alei, z Wórej zachowało się kilkanaście starych dębów. Otulinę parku od strony pól stanowi kompleks leśny. Park posiada inwentaryzację drzewostanu z 1985 r. Użytkownikiem obiektu jest Zakład Warzywniczy Sp. z o.o. Przyborów.

2. Budynek mieszkalny „domek myśliwski”, park podworski z XIX w. Chotowa - Słupie wraz z aleją łączącą Przyborów A - 285.

Park krajobrazowy Chotowa - Słupie z XIX w. o powierzchni 5,4 ha, znacznie zaniedbany ze szpecącą zabudową typu wiaty. Posiada inwentaryzację z 1985 r. Parki w Chotowej - Słupie i Przyborowie łączy aleja biegnąca wśród krajobrazu rolniczego. Stanowią ją 92 okazy drzew i krzewy rosnące wzdłuż drogi gruntowej.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

3. *Stanowisko archeologiczne mezolityczne we wsi Golemki - A - 671.*

Stanowisko położone we wsi Golemki w pobliżu granicy z Borową na działkach nr 174 i 237 (LWH brak).

4. *Stanowisko archeologiczne z epoki kamienia we wsi Grabiny - A - 672.*

Stanowisko położone na południe od linii kolejowej, na prawym brzegu Grabinianki we wsi Grabiny na działkach nr 877/3 i 878/7 (LWH 175).

5. *Stanowisko archeologiczne z epoki brązu we wsi Grabiny - A - 674.*

Stanowisko archeologiczne w Grabinach, usytuowane na terasie Wisłoki na południe od wsi na działce nr 783/1 (LWH 98).

II. Obiekty ujęte w ewidencji zabytków Państwowej Służby Ochrony Zabytków

1. Czarna

- kościół p.w. Matki Bożej - cmentarz przy kościele - kapliczka przy budynku nr 1 17 - budynki mieszkalne: nr 2, 94, 150, 247, 309, 461, 463 nr 297, 298, 324, 342, 349 - stodoły w zagrodzie: nr 247a.

2. Róża

- cmentarz z I wojny światowej - kapliczki przy budynkach nr 230, 240 - budynki mieszkalne: nr: 57, 94, 99, 144, 156, 157, 205, 214, 221, 222, 223, 251 - stodoły w zagrodach: nr 208, 255 - stajnie w zagrodach: nr 93, 222 nr 208.

3. Jastrzątka Stara

- kościół parafialny Św. Pawła i Piotra - kapliczki przy budynkach nr 21 3, 255 - cmentarz z I wojny światowej - budynki mieszkalne: nr 226, 255, 264 - stajnie w zagrodach nr 21 5 nr 201, 204, 269 - stodoły w zagrodach nr 204.

4. Borowa

- kościół parafialny MB Częstochowskiej - kapliczka przy rozwidleniu dróg Czarna - Golemki - budynki mieszkalne: nr 13, 65, 113, 119.

5. Golemki

- budynki mieszkalne: nr 32 nr 52.

6. Głowaczowa

- kapliczka Bożej Chwały - budynek mieszkalny nr 124.

7. Jażwiny

- kapliczki przy budynkach nr 5, 17, 238 - budynek Szkoły Podstawowej z 1902 r. - kuźnia w zagrodzie: nr 4 - budynki mieszkalne: nr 2, 23,6,10,29,30, 33, 34,77 - stodoły w zagrodzie: nr 24.

Obiekty ujęte w ewidencji zabytków posiadają według POSZ duże wartości architektoniczne i historyczne.

Obszar gminy za wyjątkiem północno-wschodniej części, został przebadany archeologicznie, w wyniku czego udokumentowano 100 stanowisk śladów osadnictwa. Najcenniejsze stanowiska śladów osadnictwa znajdują się w:

- Grabinach - nr 3, 4, 20, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 37, 39, 40, 42, 46, 48, 49, 50 - stanowiska z epoki kamienia, brązu, wczesnego i późnego średniowiecza,
- Borowej - nr 7, 15, 18, 21, 25, 27 z epoki kamienia, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 19, 22, 28, 29 z neolitu, 26, 8, 10, 21 okresu wpływów rzymskich, 23 -wczesnego średniowiecza, 6, 24 prehistoryczne, 13, 23 nowożytnie,
- Chotowej - nr 5, 9, 10 z epoki brązu, średniowiecza,
- Głowaczowej - nr 23 prahistoria, średniowiecze,
- Podlesiu - nr 10 prahistoria,
- Jaworniku - nr 1 epoka kamienia,
- Golemkach - nr 5, 4 mezolit, prahistoria,
- Jażwinach - nr 2, 3 nowożytnie.

Koncentracja najcenniejszych stanowisk dotyczy wsi Grabiny i Borowa. Znaleźskowy materiał masowy stanowią głównie fragmenty naczyń. Aktualnie na terenie gminie Czarna podjęto kontynuację badań archeologicznych.

Ludność gminy należy do historycznej grupy etnograficznej Krakowiaków Wschodnich i graniczy bezpośrednio na odcinku rzeki Wisłoki z Rzeszowiakami.

Nasylenie gminy substancją zabytkową jest niewielkie. Ochronie prawnej podlegają zaledwie 2 obiekty zabudowy dworskiej wraz z parkami oraz 3 stanowiska archeologiczne. Mimo ochrony prawnej, obiekty te są zaniedbane i zdewastowane, a stan zdrowotny drzew w parkach zły. Drzewa często znacznie uszkodzone - wymagają konserwacji.

W gminie Czarna występują bardzo korzystne tereny - charakteryzujące się mezoklimatem stoków i grzbietów na wysokości od 40 - 80 do 200 - 300 m nad dnami dolin o wyższych o 2 - 3 stopnie średnich minimalnych temperaturach roku i dłuższym o około 2 miesiące okresie bezprzymrozkowym. W stosunku do dolin, tereny te pozostają najczęściej poza zasięgiem mgieł radialnych, o łagodnych dobowych wahaniami temperatury i wilgotności powietrza, dobrej lub bardzo dobrej naturalnej wentylacji i dobrych warunkach areosanitarnych. Generalnie warunki klimatyczne obszaru gminy są bardzo korzystne i korzystne za wyjątkiem dolin rzecznych.

Położenie gminy na Płaskowyżu Tarnowskim jej falisty obraz, pól, lasów i wiosek przyciąga turystów. Ważnym elementem środowiska przyrodniczego są piaszczyste polodowcowe obszary, które pokrywają bory sosnowe z domieszką dębu i brzozy, z których największy bór w okolicach Czarnej (25 km²) nazywany jest „Czarnym Lasem”. Na terenie gminy zlokalizowany jest Ścisły Rezerwat Przyrody „Torfy”. Jest to najpiękniejsze miejsce w powiecie dębickim. Oprócz prawem chronionych roślin można tu spotkać różnorodny świat zwierząt, zobaczyć żmiję zygzakowatą. Rezerwat obejmuje 11,6 ha. Prawem chroniona jest tu rosiczka okrągłolistna.

Na terenie gminy Czarna występują pomniki przyrody - to najczęściej spotykane formy przyrody ożywionej i nieożywionej. Wśród pomnikowych drzew liściastych występują dęby szypółkowe, często lipy i inne gatunki drzew które można spotkać w parkach w Chotowej - Przyborowiu i Chotowej - Słupiu. Na polach często występują głazy narzutowe.

Ustawowo obszar chronionego krajobrazu obejmuje wyróżniające się tereny o różnych typach ekosystemów, w których zachowuje się stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych. Są to tereny szczególnie atrakcyjne przyrodniczo, pełniące główne funkcje turystyczno - wypoczynkowe, dlatego są one adoptowane przez rozbudowę bazy noclegowej i gastronomicznej, zarówno dla wypoczynku weekendowego

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

jak i urlopowego (stacjonarnego). Na terenie gminy został utworzony Obszar Jastrzębsko - Żdżarski Chronionego Krajobrazu.

Własność gruntów i budynków

Na mienie komunalne gminy Czarna składają się następujące składniki: grunty, budynki i lokale, obiekty inżynierii lądowej, ale także maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia oraz środki transportu.

Do budynków i lokali należy zaliczyć: budynki szkół, przedszkoli, Urzędu Gminy, domy kultury, budynki OSP, domy nauczyciela, lokale przychodni lekarskich, budynek mieszkalny po byłej b.w.r., budynki ośrodków zdrowia, szatnie, punkt zbiórki zwłok, przystanki autobusowe, budynek oczyszczalni ścieków w Przyborowie oraz inne budynki.

Obiekty inżynierii lądowej i wodnej znajdujące się na obszarze gminy Czarna to m.in.:

- wodociągi,
- kanalizacja,
- drogi i mosty,
- boiska sportowe,
- infrastruktura osiedla,
- pozostałe: zbiornik na cement, ogrodzenie remizy Róża, pociąg z drewna, zestaw huštawek, altana w Borowej, oświetlenie w Róży.

Tabela. Grunty stanowiące mienie komunalne Gminy Czarna

Własność gruntów w Gminie Czarna		
Lp.	Rodzaj gruntu	Powierzchnia (ha)
1.	Drogi	64,33
2.	Grunty wraz z użytkami zielonymi	48,53
3.	Grunty zabudowane	8,40
4.	Lasy bez szacunku drzew	14,13
5.	Grunty przejęte od AWRSP	16,45

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego gminy Czarna

Ogółem łączna powierzchnia gruntów stanowiących własność gminy wynosi 151, 84 ha.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

W roku 2007 gmina sprzedała ogółem 0,70 ha. W tym samym roku zakupiono grunty o powierzchni 2,78 ha z przeznaczeniem pod budowę oczyszczalni ścieków w Starej Jastrzębce 1,75 ha oraz we wsi Róża pod rozbudowę ośrodka zdrowia o powierzchni 0,10 ha. Zakupiono także grunty na poszerzenie dróg gminnych w Róży o powierzchni 0,43 ha w Głowaczowej 0,02 ha w Grabinach 0,04 ha i w Borowej 0,08 ha, ponadto zakupiono grunt w Czarnej o powierzchni 0,36 ha z przeznaczeniem na urządzenie terenów zielonych.

W roku 2007 przejęto nieodpłatnie grunt o powierzchni 0,56 ha od Parafii Rzymsko-Katolickiej w Starej Jastrzębce z przeznaczeniem pod budowę parkingu przy drodze gminnej, oraz przejęto nieodpłatnie od Agencji Nieruchomości Rolnych w Rzeszowie grunt o powierzchni 0,34 ha w Przyborowie /Głowaczowa/ z przeznaczeniem pod inwestycje.

Na terenie Gminy Czarna w 2007 r. znajdowało się 3 116 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 273 728 m². W miejscowości Czarna znajduje się 571 budynków mieszkalnych, natomiast we wsi Żdźary zlokalizowanych jest 208 budynków - na obszarze rewitalizacji znajduje się 779 budynków mieszkalnych. Liczba budynków na obszarze rewitalizacji stanowi 25% mieszkań w gminie Czarna. W liczbie mieszkań w Czarnej i Żdżarach nie uwzględniono budynków przedsiębiorstw oraz instytucji (np. szkoły czy budynki Urzędu Gminy).

Tabela. Własność budynków na terenie gminy Czarna

	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań (m²)
Zasoby gminy (komunalne)	17	52	932
Zasoby zakładów pracy	15	35	572
Zasoby osób fizycznych	3 075	12 329	271 723
Zasoby pozostałych podmiotów	9	22	501
RAZEM	3 116	12 438	273 728

Źródło: Dane GUS za 2007 r.

Ze względu na wysoki odsetek mieszkań o niskim standardzie, tkanka mieszkaniowa na obszarze gminy wymaga remontów. Problem stanowią ograniczone w tym zakresie fundusze. W roku 2007 zostało oddanych do użytku 36 nowych budynków, w tym 34 mieszkalne oraz 2 niemieszkalne o łącznej powierzchni 4 512 m² i kubaturze 24 116 m³.

Największa część istniejących zasobów mieszkaniowych w gminie należy do osób fizycznych (3 075 mieszkań), natomiast najmniejsza część zasobów stanowią zasoby pozostałych podmiotów - 9 mieszkań.

Tabela. Wyposażenie mieszkań znajdujących się w gminie Czarna w instalacje techniczno - sanitarne (2007 r.)

Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno - sanitarne	
rodzaj instalacji	liczba mieszkań
Wodociąg	2 741
Ustępnospłukiwany	2 432
Łazienka	2 507
Centralne ogrzewanie	2 026
Gaz sieciowy	2 325

Źródło: Dane GUS

Na terenie gminy Czarna 88% ogółu mieszkań jest wyposażonych w wodociąg, 80,5% mieszkań posiada łazienkę, natomiast 65% centralne ogrzewanie.

Infrastruktura techniczna i społeczna

Układ drogowy i komunikacyjny

Gmina Czarna jest położona przy głównym szlaku komunikacyjnym przebiegającym przez województwo podkarpackie, w odległości 8 km od centrum gminy przebiega III Paneuropejski Korytarz Transportowy: Zgorzelec - Kraków - Przemyśl - Medyka, wchodzący w skład sieci TINA. Sieć ta obejmuje najważniejsze drogi, linie kolejowe, porty lotnicze oraz terminale państw kandydujących, a z dniem 1 maja 2004 roku przyjętych do Unii Europejskiej. Na terenie gminy i powiatu dębickiego w skład korytarza europejskiego wchodzi:

- droga krajowa Nr 4, która prowadzi od przejścia granicznego z Niemcami w Jędrzychowicach do przejścia granicznego w Korczowej z Ukrainą. Na odcinku

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Zgorzelec-Radymno, czyli w przeważającej części, jest fragmentem europejskiej trasy E40. Droga przebiega przez województwa: dolnośląskie, opolskie, śląskie, małopolskie i podkarpackie. Znaczną jej część stanowi autostrada A4.

- odcinek linii kolejowej E – 30 Drezno – Kraków – Lwów.

Przez teren gminy przebiegają drogi powiatowe: nr 226 Stara Jastrząbka – Przerety Bór, nr 231 Czarna – Grabiny, nr 222 Chotowa – Żyraków, nr 203 Pilzno – Radomyśl Wielki, nr 229 Czarna – Żdźary, nr 230 Czarna – Borowa, nr 228 Czarna – Jawornik, nr 203 Czarna – Borowa, nr 227 Czarna – Stara Jastrząbka .

Drogi powiatowe przebiegające przez obszar miejscowości Czarna i Zdźary mają charakter bitumiczny. Drogi Czarna – Zdźary oraz Zdźary Pogórska Wola stanowią dojazd do drogi międzynarodowej E 40. Ponadto przez teren gminy przebiega odcinek drogi wojewódzkiej Mielec – Lisia Góra na odcinku około 200 mb w miejscowości Podlesie.

Sieć dróg gminnych wynosi 39 km. Długość dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych równa się 2 km.

Tabela. Sieć dróg gminnych w Gminie Czarna

POWIAT DEBICA - GMINA CZARNA

Lp.	Nowy numer	Nr - 2001	Nazwa drogi	Długość drogi	Stan drogi
1.	1 0 6201 R	4315001	Podlesie Pniaki-Smyków	1,5	dostateczny
2.	1 0 6202 R	4315003	Stara Jastrząbka -Księża Droga - Podlesie	3,7	dostateczny
3.	1 0 6203 R	4315004	Stara Jastrząbka - Górny Koniec	2	dobry
4.	1 0 6204 R	4315017	Róża – Przerety Bór	1,8	dostateczny
5.	1 0 6205 R	4315007	Jaźwiny – Róża	2	dostateczny
6.	1 0 6206 R	4315008	Jawornik przez Wieś	1	dostateczny
7.	1 0 6208 R	4315011	Czarna – „Labakówka”	2	dostateczny
8.	1 0 6209 R	4315009	Czarna – Osiedle na Las	3	dobry
9.	1 0 6210 R	4315010	Czarna – Golemki k. Tartaku	1,3	dobry

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

10.	1 0 6211 R	4315005	Żdzary Na Zagrody	2,5	dobry
11.	1 0 6212 R	4315006	Żdzary Na Źródła	5	dostateczny
12.	1 0 6213 R	4315013	Głowaczowa - Karolówka	1,5	dostateczny
13.	1 0 6214 R	4315014	Chotowa przez Wieś w kier. Wisłoki	2	dostateczny
14.	1 0 6215 R	4315021	Chotowa Słupie	2,5	dostateczny
15.	1 0 6215 R	4315015	Przyborów - Słupie	1,5	dostateczny
16.	1 0 6215 R	4315016	Grabiny - Kościół Straszęcin	1,5	dobry
17.	1 0 6216 R	4315020	Głowaczowa - Przyborów - Słupie	2,3	dobry
18.	1 0 6217 R	-	Żdzary - Osiedle Szkolne - Źródła	1,9	dostateczny

W 2007 r. dokonano w gminie prac remontowych dróg gminnych i dróg dojazdowych na kwotę 1 036 000,00 zł. Prace te są jednak nie wystarczające. Ogólny stan dróg na terenie gminy oraz miejscowości Czarna i Zdżary należy ocenić jako dostateczny, ale wiele z nich wymaga przebudowy ze względu na zły stan techniczny.

Tabela. Nakłady inwestycyjne i remontowe oraz efekty rzeczowe inwestycji drogowych w Gminie Czarna - 2007 r.

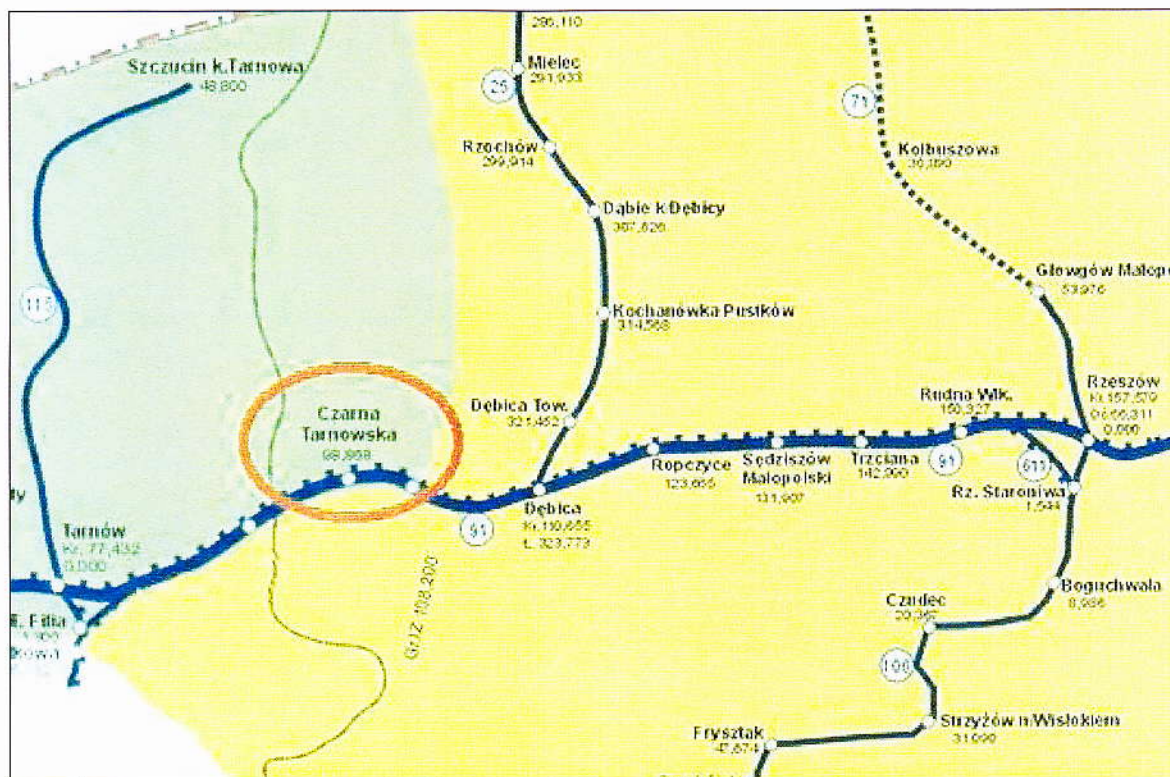
	Nowe odcinki (km)	Przebudowywane i remontowane odcinki (km)	Środki budżetu państwa (zł)	Środki własne gminy (zł)
Drogi gminne	0,00	8,03	220 000,00	774 000,00
Drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych	0,00	1,97	21 000,00	21 000,00
Ogółem	0,00	10	241 000,00	795 000,00

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Transport publiczny

Połączenia z większymi ośrodkami jak Dębica, Tarnów, Rzeszów czy Kraków zapewniają połączenia komunikacyjne świadczone przez PKS Dębica, PKS Tarnów oraz PKP. Przez tereny gminy na kierunku wschód - zachód przebiega magistrala kolejowa. Na terenie Gminy Czarna zlokalizowane są dwie stacje kolejowe: Czarna i Grabiny. Wieś Czarna posiada na swoim obszarze sieć kolejową wraz ze stacją na linii Kraków - Medyka.

Mapa. Trasa kolejowa przechodząca przez wieś Czarna

Źródło: PKP

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna oraz gospodarka odpadami

Najważniejszą instytucją odpowiedzialną w gminie za kwestie związane z gospodarką komunalną jest funkcjonujący od 2000 r. Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Czarnej, który działa w formie zakładu budżetowego. Jednostka ta została powołana Uchwałą Nr XXVI/187/2000 Rady Gminy w Czarnej z dnia 24 sierpnia 2000 roku w sprawie utworzenia Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Czarnej.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Przedmiotem działania Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej są zadania o charakterze użyteczności publicznej, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspakajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych, a w szczególności:

- ochrona środowiska poprzez wywóz, przyjmowanie i oczyszczanie nieczystości płynnych,
- wywóz i utylizacja nieczystości stałych,
- utrzymanie czystości ulic, placów i rowów przydrożnych przy drogach gminnych,
- budowa, utrzymanie i konserwacja zieleńców,
- roboty konserwacyjno - remontowe oczyszczalni ścieków i ujęć wodnych,
- dostarczanie wody oraz utrzymanie sieci wodociągów i kanalizacji, oczyszczalni ścieków i ujęć wodnych,
- oznakowanie oraz zimowe utrzymanie dróg i ulic gminnych,
- utrzymanie przystanków przy drogach na terenie gminy oraz tablic ogłoszeń,
- utrzymanie szalet publicznych.

Stan techniczny sieci wodociągowej w gminie jest dobry. Wszystkie miejscowości gminy posiadają sieć wodociągową, a zwodociągowanie gminy określa się na poziomie 96% (długość czynnej sieci rozdzielczej 178, 4 km). Ilość przyłączy wody na terenie gminy wynosi 2 474 sztuk. Na obszarze rewitalizacji ilość przyłączy to 948 (774 w Czarnej, 174 w Żdźarach), co stanowi 38,3% przyłączy wody w gminie.

Większość gospodarstw zaopatrywana jest w wodę z ujęć własnych:

- Żdźary (2 106 m³/dobę);
- Czarna (1 440m³/dobę);
- Głowaczowa (42 m³/dobę);
- Borowa 18 m³/dobę.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

Infrastruktura kanalizacyjna na terenie gminy jest nie wystarczająco rozwinięta. Koniecznym wydaje się podniesienie stopnia skanalizowania poszczególnych miejscowości i wybudowanie kolektorów przesyłowych w celu odprowadzenia ścieków do oczyszczalni. W miejscowości Czarna funkcjonuje biologiczna oczyszczalnia ścieków, która odbiera ścieki socjalno - bytowe (Czarna - 200m³/dobę).

Długość sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy wynosi 56,3 km. Ilość przyłączy kanalizacji na terenie gminy wynosi 814 sztuk. Na obszarze rewitalizacji ilość przyłączy to 330 sztuk w miejscowości Czarna (w Żdżarach brak jest sieci kanalizacyjnej), co stanowi 40,5% przyłączy kanalizacji w gminie.

Tabela. Stan gospodarki ściekowej gminy Czarna

Sołectwo	kolektor	oczyszczalnia
Borowa	w 95%	jest
Czarna	90% sieci	jest
Chotowa	w 95%	jest
Głowaczowa	w 10%	jest
Golemki	w 100%	Czarna
Grabiny	100 gospodarstw	Grabiny
Jaźwiny	brak	brak
Jawornik St.	brak	brak
Podlesie	brak	brak
Przeryty Bór	brak	brak
Przyborów	100%	Głowaczowa
Stara Jastrząbka	brak	brak
Róża	brak	brak
Żdżary	brak	brak

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czarna na lata 2004 - 2013

Na terenie gminy Czarna oraz na obszarze rewitalizacji prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Zbiórka odpadów odbywa się za pomocą worków.

- worek niebieski - makulatura;
- worek żółty - plastik;
- worek zielony - szkło kolorowe;
- worek biały - szkło białe.

Pozostałe odpady są składane jako balast do pojemnika na odpady. Raz w roku na terenie gminy odbywa się coroczna zbiórka odpadów niebezpiecznych. Odpady są zbierane na samochód, który jest przystosowany do przewozu tego rodzaju odpadów.

Gazownictwo i telefonizacja

Długość sieci gazowej na terenie gminy Czarna wynosi 161,7km. Z sieci korzysta 9 370 osób, natomiast 2 354 gospodarstw domowych zużywa 1 086 tys. m³ gazu w trakcie roku.

Ilość przyłączy gazu terenie gminy wynosi 2 374 sztuk. Na obszarze rewitalizacji ilość przyłączy to 661 sztuk (513 - Czarna, Żdźary - 148), co stanowi 28% przyłączy w całej gminie.

Tabela. Sieć gazowa na terenie Gminy Czarna

Sieć gazowa	
Długość czynnej sieci ogółem	161,7 km
Długość czynnej sieci przesyłowej	10,4 km
Długość czynnej sieci rozdzielczej	151,2 km
Czynne połączenia do budynków	2 374 szt.
Odbiorcy gazu	2 354 gosp. dom.
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	339 gosp. dom.
Zużycie gazu	1 086,50 tys. m ³
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	196,8 tys. m ³
Ludność korzystająca z sieci gazowej	9 370 osób

Źródło: GUS - dane za 2007 r.

Obsługę w zakresie usług telekomunikacyjnych w Gminie Czarna i na obszarze rewitalizacji zapewniają Telekomunikacja Polska S.A. oraz Multimedia S.A.

Wyposażenie Gminy w urządzenia telekomunikacyjne jest bardzo dobre. Liniami światłowodowymi telefonizowano siedem wsi: Starą Jastrąbkę, Różę, Przeręty Bór, Grabiny, Borową, Podlesie i Głowaczową.

Dostępność mieszkańców Gminy do telefonów należy ocenić jako bardzo dobrą.

Infrastruktura społeczna

Infrastruktura edukacyjna

Instytucją, która nadzoruje i wspiera działalność szkół w gminie jest Gminny Zespół Ekonomiczno Administracyjny Szkół w Czarnej.

Na terenie gminy oraz na obszarze rewitalizacji funkcjonują szkoły podstawowe oraz gimnazjalne. Istnieje 10 szkół podstawowych oraz 9 szkół gimnazjalnych. Najczęściej działają one w ramach zespołu szkół. Na terenie gminy brak jest placówek ponadgimnazjalnych.

Placówki edukacyjne w Gminie Czarna:

- Szkoła Podstawowa w Przyborowie,
- Szkoła Podstawowa w Róży,
- Gimnazjum w Róży,
- Zespół Szkół w Czarnej,
- Zespół Szkół w Żdżarach,
- Zespół Szkół w Borowej,
- Zespół Szkół w Chotowej,
- Zespół Szkół w Głowaczowej,
- Zespół Szkół w Grabinach,
- Zespół Szkół w Jaźwinach,
- Zespół Szkół w Starej Jastrąbce.

Baza materialna placówek oświatowych na terenie gminy jest bardzo dobra. Placówki szkolne w większości posiadają sale gimnastyczne. Wymagają natomiast wyposażenia w pomoce naukowe i wyposażenie w nowoczesny sprzęt komputerowy. Kadra w przeważającej większości posiada wykształcenie wyższe i przygotowanie pedagogiczne, gwarantując wysoki poziom nauczania.

Infrastruktura ochrony zdrowia

Placówki służby zdrowia mające swe siedziby na terenie gminy Czarna są publiczne i działają jako Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej, realizując zadania z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, w oparciu o zawarty kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia. W roku 2007 na terenie gminy zostało udzielonych 39 241 porad.

Na obszarze rewitalizacji działa Ośrodek Zdrowia w Czarnej, w skład którego wchodzi:

- Poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej
- Gabinet medycyny szkolnej
- Poradnia pielęgniarki środowiskowej - rodzinnej
- Poradnia ginekologiczno-położnicza.

Na terenie gminy funkcjonują także Ośrodki Zdrowia w Róży i Starej Jastrzębce oraz apteka w Czarnej.

Mieszkańcy Gminy korzystają również z gabinetów specjalistycznych publicznej służby zdrowia oraz szpitala w Dębicy, a także szpitali w Tarnowie.

Infrastruktura kulturalna i rekreacyjna

Główną instytucją odpowiedzialną za organizację życia kulturalnego w gminie oraz na obszarze rewitalizacji jest Gminne Centrum Kultury i Promocji w Czarnej. Instytucja ta prowadzi wszechstronną działalność kulturalną polegającą na organizowaniu życia kulturalnego w całej gminie. Ponadto prowadzi działalność gospodarczą polegającą na organizowaniu przyjęć weselnych i okolicznościowych. Przy GCKiP w Czarnej działa Ludowy Klub Szachowy. Prowadzono jest także działalność promocyjno - wydawnicza: „Gazeta Czarnieńska” oraz publikacje miejscowych twórców kultury.

W ramach prowadzonej działalności przez Centrum Kultury i Promocji funkcjonują na terenie gminy biblioteki: Czarna; Grabiny, Przyborów. W Grabinach od 2003 roku działa kawiarenka internetowa wyposażona w 6 komputerów.

Działalność kulturalną organizowana jest także w istniejących obiektach użyteczności publicznej – domach ludowych i domach strażaka, które są przystosowane do prowadzenia

takiej działalności. Większość obiektów jest odremontowana i wyposażona w urządzenia zezwalające na organizowanie imprez masowych.

Placówki te funkcjonują w miejscowościach:

- **Czarna - Dom Strażaka;**
- Grabiny - Dom Ludowy;
- Jaźwiny - Dom Ludowy;
- Stara Jastrząbka - Dom Ludowy;
- Róża - Dom Strażaka;
- Borowa - Dom Strażaka;
- Przerety Bór - Dom Strażaka;
- **Żdźary - Wiejskie Centrum Kulturalno - Informatyczne;**
- Podlesie - Wiejskie Centrum Kulturalno - Informatyczne;
- Stara Jarząbka (Górny Koniec) - Wiejskie Centrum Kulturalno - Informatyczne;
- Chotowa - Wiejskie Centrum Kulturalno - Informatyczne.

Najważniejszym obiektem rekreacyjnym zlokalizowanym na obszarze rewitalizacji jest kryta pływalnia (o wymiarach 25 x 12,5 m) w Czarnej, która została otwarta w sierpniu 2008 roku.

Na obszarze rewitalizacji jest jednak zdecydowanie za mało obiektów i miejsc o charakterze turystycznym, rekreacyjnym i sportowym.

Bezpieczeństwo publiczne i pomoc społeczna

O bezpieczeństwo mieszkańców na terenie rewitalizacji oraz Gminy Czarna dba Posterunek Policji w Czarnej - Komenda Powiatowa w Dębicy oraz jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

W celu pomocy osobom i rodzinom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, na terenie Gminy Czarna działa Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest jednostką organizacyjną gminy. Prowadzi on między

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

innymi działania związane z przeciwdziałaniem zjawiskom patologicznym i wykluczeniem społecznym.

Infrastruktura sakralna

Na obszarze Gminy Czarna znajdują się następujące obiekty infrastruktury sakralnej:

- Parafia Czarna,
- Kościół w Żdżarach (rektorat parafia Machowa),
- Parafia Chotowa,
- Parafia w Starej Jastrzǳbce,
- Parafia w Róży,
- Kościół w Borowej,
- Kaplica w Jǳwinach,
- Kaplica w Głowaczowej.

Identyfikacja problemów

Identyfikacja problemów - zagospodarowanie przestrzenne
- Zły stan techniczny infrastruktury drogowej;
- Słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna;
- Mała ilość obiektów i miejsc o charakterze turystycznym, rekreacyjnym i sportowym;
- Degradacja infrastruktury i środowiska ze względu na obecność bazy wojskowej;
- Mała ilość zabytków.

2. Gospodarka

Główni pracodawcy, struktura podstawowych branż gospodarki znajdującej się na terenie gminy oraz ilość podmiotów gospodarczych i osób zatrudnionych w danych sektorach

Największymi pracodawcami (zakładami pracy) na obszarze rewitalizacji są:

- **Czarna - najwięksi pracodawcy:**
  1. Ośrodek Zdrowia. Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej,

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

2. Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” – prowadzi działalność wytwórczą oraz handlową,
  3. Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowo - Produkcyjne „MARCOPOL”, Zakład Elektryczny,
  4. „WALDHAUS” Spółka z o.o.,
  5. Gminny Związek Rolników Kólek i Organizacji Rolniczych – Zakład Usługowo Produkcyjny,
  6. „DREWBUD” Mirosław Cieśla.
- **Żdźary – najwięksi pracodawcy:**
1. Zakład Stolarski Fryderyk, Katarzyna Ziaja,
  2. OSK - TECHNIK Spółka z o.o.

Gmina Czarna jest gminą typowo rolniczą, położoną wśród przepięknych lasów dawnej Puszczy Sandomierskiej i Karpackiej w dolinie rzeki Wisłoki na Wysoczyźnie Tarnowskiej. Powierzchnia lasów stanowi około 36% powierzchni i jest jednym z najważniejszych dóbr naturalnych poza śladowymi ilościami wydobywanej z odwiertów ropy naftowej. Przemysł ściśle związany jest z produkcją rolną, a Zakład Warzywniczy w Przyborowie to główny producent pomidorów i ogórków szklarniowych na rynek polski oraz na eksport. Powierzchnia użytków rolnych to prawie 56% całej powierzchni gminy, z tego 43% zajmują grunty orne, niecałe 8% łąki, a pastwiska 4,6%.

Tabela. Powierzchnia gruntów na obszarze Gminy Czarna

Powierzchnia gruntów		
Powierzchnia użytków rolnych (ha)	8 191	55,7%
Grunty orne (ha)	6 345	43,2%
Sady (ha)	38	0,3%
Łąki (ha)	1 131	7,7%
Pastwiska (ha)	677	4,6%
Lasy i grunty leśne (ha)	5 252	35,7%
Pozostałe grunty i nieużytki (ha)	1 261	8,6%
Całkowita powierzchnia gruntów (ha)	14 704	100%

Źródło: GUS - dane za rok 2005

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

Struktura zawodowa w gminie Czarna charakteryzuje się przewagą zawodów związanych z rolnictwem, bądź osób nie posiadających żadnych kwalifikacji. W tej sytuacji głównym zadaniem jest unowocześnienie struktury zawodowej, reorientacja kierunków i programów szkolenia. Na obszarze gminy zatrudnienie znalazło 674 osób, w tym 435 kobiet oraz 239 mężczyzn.

Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego indywidualnego w gminie wynosi 3,48 ha.

Ogółem gospodarstw rolnych w gminie,	- 2264
w tym: do 1 ha	- 553
od 1,01 - 1,99 ha	- 486
od 2 - 2,99 ha	- 341
od 3 - 4,99 ha	- 437
od 5 - 9,99 ha	- 344
od 10 ha i więcej	- 103

Gospodarka rolna w gminie Czarna funkcjonuje w zgodzie z naturą i ekologią. Nie ma w gminie zakładów, które swoją działalnością mogłyby negatywnie wpływać na środowisko naturalne.

W 2007 r. na terenie Gminy Czarna funkcjonowało 617 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 36 w sektorze publicznym oraz 581 w sektorze prywatnym.

Według danych Urzędu Gminy Czarna na obszarze objętym rewitalizacją funkcjonuje 157 podmiotów gospodarczych, w tym 28 w Żdzarach oraz 129 w Czarnej. W miejscowości Czarna działalność gospodarczą prowadzi 83 osoby fizyczne oraz 3 spółki prawa handlowego.

Liczba podmiotów gospodarczych obszaru rewitalizacji stanowi około 25% podmiotów działających w gminie Czarna.

Tabela. Gmina Czarna - formy własności podmiotów gospodarczych będących w rejestrze
REGON w 2007 roku

Formy własności	Ilość podmiotów	
	Sektor publiczny	Sektor prywatny
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	36	581
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	33	-
Spółki handlowe	-	5
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-	506
Spółdzielnie	-	2
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	-	21

Źródło: Dane GUS za 2007 r.

Ze wszystkich 617 podmiotów gospodarczych najczęściej działa w sektorze handlowym oraz naprawy pojazdów - 189. W branży budowlanej działają 103 podmioty, 65 podmiotów obsługuje nieruchomości, 56 działa w sektorze transportowym, a 55 w sektorze przetwórstwa przemysłowego. Pozostałe sektory na terenie gminy mają mniejsze znaczenie.

Tabela. Podmioty gospodarki narodowej na terenie Gminy Czarna zarejestrowane
w rejestrze regon wg sekcji PKD

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze regon wg sekcji PKD	
Ogółem	617
Sekcja A: Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	20
Sekcja D: Przetwórstwo przemysłowe	55
Sekcja E: Energia elektryczna, gaz i woda	3
Sekcja F: Budownictwo	103
Sekcja G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów	189
Sekcja H: Hotele i restauracje	15
Sekcja I: Transport, gospodarka magazynowa i łączność	56
Sekcja J: Pośrednictwo finansowe	23
Sekcja K: Obsługa nieruchomości	65

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Sekcja L: Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	13
Sekcja M: Edukacja	35
Sekcja N: Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	5
Sekcja O: Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	35

Źródło: GUS - dane za 2007 r.

Identyfikacja problemów

Identyfikacja problemów – gospodarka

- Dominacja rolnictwa;
- Mała ilość podmiotów gospodarczych w miejscowości Żdzary;
- Niskie kwalifikacje mieszkańców.

3. Sfera społeczna

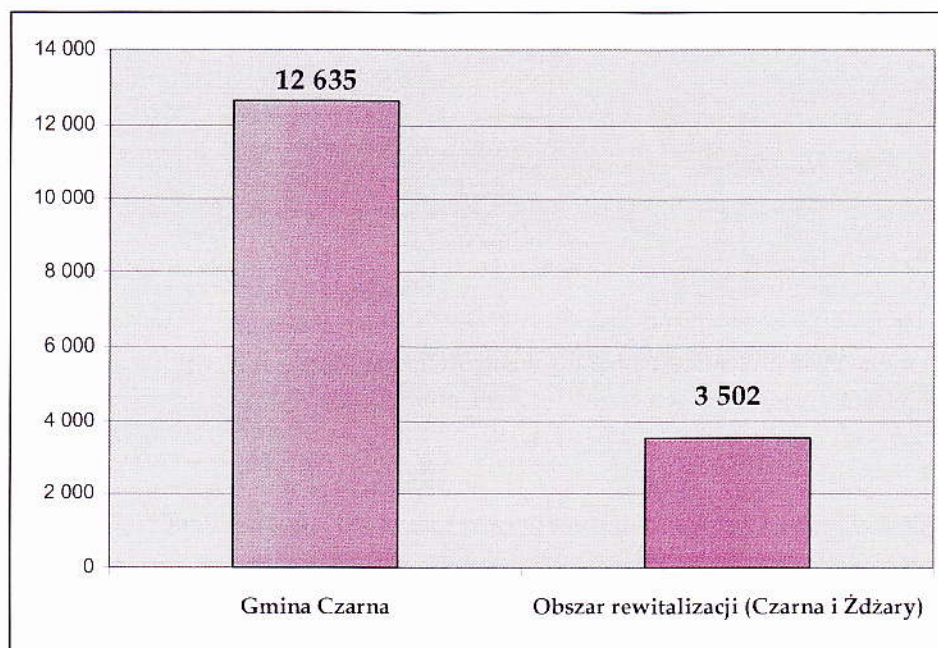
Struktura demograficzna i społeczna - trendy

Według danych Urzędu Gminy Czarna z 31 grudnia 2007 r. liczba ludności gminy Czarna wyniosła 12 635 osób, z czego 49,4% stanowili mężczyźni (6 241), a 50,6 % kobiety (6 394). Stosunek płci w gminie wynosi 102 kobiety /100 mężczyzn.

Obszar rewitalizacji (Czarna i Zdżary) zamieszkuje 3 502 osoby, z czego 49% mężczyzn (1 710) i 51% kobiet (1 792). Czarna liczy 2 577 mieszkańców (1 264 mężczyzn oraz 1 313 kobiet), a Zdżary zamieszkuje 925 osób (446 mężczyzn i 479 kobiet).

Ludność obszaru rewitalizacji stanowi 27,9% ogółu mieszkańców gminy Czarna.

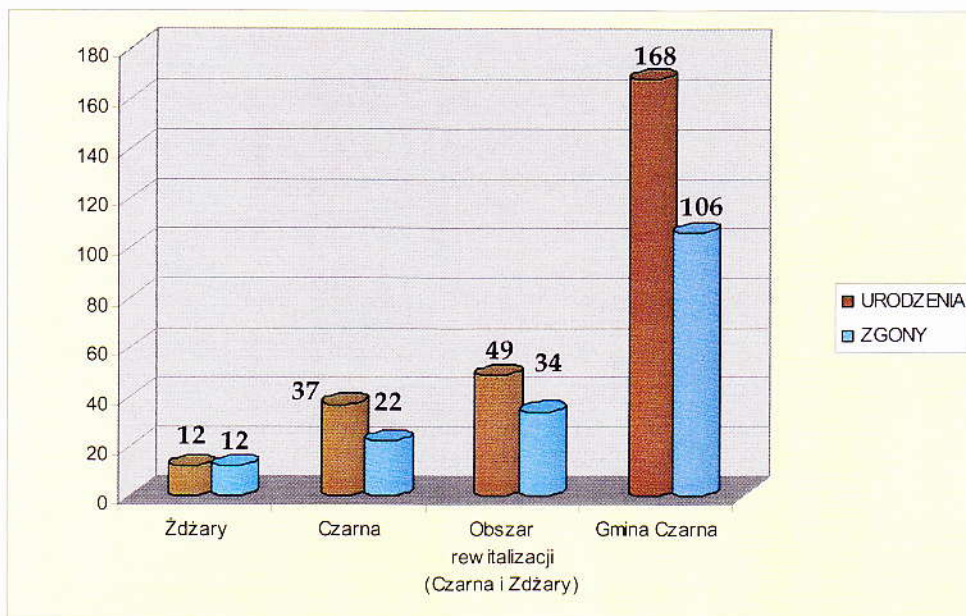
Wykres. Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz Gminy Czarna w 2007 r.

Źródło: Urząd Gminy Czarna

Pozytywnym trendem, który można zaobserwować zarówno na obszarze rewitalizacji jak i w całej gminie jest dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego, który w 2007 r. wyniósł na obszarze rewitalizacji +15, natomiast w gminie +62.

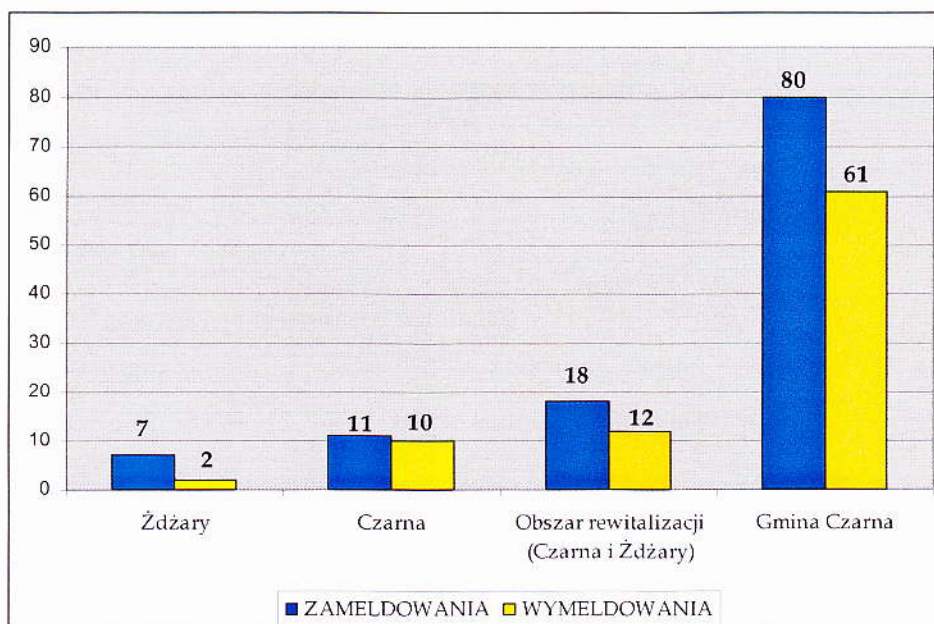
Wykres. Liczba urodzeń i zgonów na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Czarna

Źródło: Urząd Gminy Czarna

Saldo migracyjne na obszarze rewitalizacji wyniosło +6 w roku 2007. W gminie saldo migracyjnego jest znacznie korzystniejsze i wynosi +19. Liczba przemeldowań na obszarze rewitalizacji wyniosła 18 (10 w Czarnej i 8 w Żdźarach), natomiast w gminie 70.

Wykres . Wskaźnik migracyjny na obszarze rewitalizacji i na obszarze gminy Czarna w 2007 r.

Źródło: Urząd Gminy Czarna

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Charakterystykę ludności według grup wiekowych oraz płci na obszarze rewitalizacji i w gminie Czarna ukazuje poniższe zestawienie:

Tabela . Liczba osób na obszarze rewitalizacji oraz w gminie Czarna wg grup wiekowych i płci w roku 2007

	CZARNA	ŻDŻARY	OBSZAR REWITALIZACJI (CZARNA i ŻDŻARY)	GMINA CZARNA
Poniżej 18 lat	624	228	852	3 004
Dorośli	1 953	697	2 650	9 631
0 - 6 K	85	28	113	394
0 - 6 M	95	30	125	408
6 K	11	11	22	79
6 M	10	1	11	75
7 - 15 K	143	67	210	723
7 - 15 M	150	50	200	782
16 - 17 K	71	31	102	336
16 - 17 M	80	22	102	361
18 K	28	11	39	120
18 M	19	9	28	101
18 - 60 K	801	248	1 049	3 717
18 - 65 M	815	301	1 116	4 081
Powyżej 60 K	213	105	318	1 224
Powyżej 65 M	124	43	167	609
Kobiety	1 313	479	1 792	6 394
Mężczyźni	1 264	446	1 710	6 241
RAZEM	2 577	925	3 502	12 635

Źródło: Dane Urzędu Gminy Czarna

K - KOBIETY
M - MĘŻCZYŹNI

Wykształcenie w Gminie Czarna

Najaktualniejsze, dostępne dane dotyczące wykształcenia mieszkańców gminy Czarna obejmują 2002 r.

Ludność mieszkańców gminy Czarna według poziomu wykształcenia i płci – dane za 2002 r.			
Poziom wykształcenia	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Wyższe	414	159	255
Policealne	163	37	126
Średnie razem	2 141	898	1 243
Średnie ogólnokształcące	450	102	348
Średnie zawodowe	1 691	796	895
Zasadnicze zawodowe	3 107	1 931	1 176
Podstawowe ukończone	3 539	1 610	1 929
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	434	175	259

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002, GUS

Wśród mieszkańców gminy można zaobserwować niski poziom wykształcenia. Największą liczbę osób w gminie Czarna stanowią osoby z wykształceniem podstawowym (3 539 osób), natomiast najmniej spośród mieszkańców gminy stanowią osoby z wykształceniem policealnym (163) oraz wyższym (414). Największa liczba kobiet w gminie posiada wykształcenie podstawowe (1 929), a najmniej kobiet posiada wykształcenie policealne (126) oraz wyższe (255).

Wśród mężczyzn dominującą grupę stanowią ci z wykształceniem zasadniczym zawodowym (1 931), natomiast najmniejszą z wykształcenie policealnym (37) oraz średnim (102).

Problem bezrobocia

Istotnym problemem społecznym w miejscowościach Czarna i Żdżary oraz w całej gminie jest bezrobocie. Liczba bezrobotnych w gminie, którzy pozostają bez pracy powyżej 12 miesięcy wynosi 362 osoby, natomiast ogólna liczba bezrobotnych wynosi 733 osób. Na obszarze rewitalizacji liczba bezrobotnych wynosi 203 osoby, co stanowi blisko 28% bezrobotnych w gminie.

Tabela. Poziom bezrobocia na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Czarna

	Czarna	Żdżary	Obszar rewitalizacji (Czarna i Żdżary)	Gmina Czarna
Kobiety	77	36	113	460
Mężczyźni	55	35	90	273
Razem	132	71	203	733

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Dębica oraz Urząd Gminy Czarna

Na terenie gminy oraz obszaru rewitalizacji brak jest cudzoziemców zarejestrowanych jako bezrobotni. 38 osób zarejestrowanych to osoby, które ukończyły naukę w ciągu ostatnich 12 miesięcy, natomiast 31 bezrobotnych posiada gospodarstwa rolne.

Tabela. Sytuacja na rynku pracy w Gminie Czarna

Sytuacja na rynku pracy	Ogółem	Z prawem do zasiłku
Do 25 roku życia	182	11
Które ukończyły szkołę wyższą - do 27 roku	6	0
Długotrwale bezrobotne	461	0
Powyżej 50 roku życia	79	18
Bez kwalifikacji zawodowych	156	9
Samotnie wychowujące dziecko do 7 roku życia	12	3
Niepełnosprawni	18	3
Ogółem	733	95

Źródło: PUP Dębica - dane za 2007 r.

Charakterystyka bezrobocia w kontekście sytuacji na rynku pracy wskazuje, że 461 osób jest długotrwale bezrobotnych, natomiast 182 osoby to ludzie młodzi w wieku poniżej 25 lat. 156 bezrobotnych w gminie nie posiada kwalifikacji zawodowych.

Podział bezrobotnych gminy Czarna ze względu na wiek (według danych PUP Dębica – 2007 r.):

- 18 -24 lata: 182 osoby;
- 25 – 34 lata: 196 osób;
- 35 -44 lata: 185 osób;
- 45 – 54 lata: 140 osób;
- 55 – 59 lata: 26 osób;
- 60 – 64 lata: 4 osoby.

Ze względu na wiek największą grupę bezrobotnych tworzą osoby w stosunkowo młodym wieku 25-34 lat (196 osób), 35-44 lat (185 osób) oraz 18-24 lat (182 osoby).

Tabela. Bezrobotni w gminie Czarna - podział ze względu na wykształcenie

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych
Wyższe	36
Policealne i średnie zawodowe	167
Średnie ogólnokształcące	70
Zasadnicze zawodowe	289
Gimnazjalne i niższe	171
Razem	733

Źródło: PUP Dębica - dane za 2007 r.

Najwyższe bezrobocie w Gminie Czarna notuje się wśród osób z wykształceniem zawodowym (289 osób). 171 bezrobotnych posiada wykształcenie gimnazjalne, bądź niższe. 167 osób posiada wykształcenie policealne lub średnie zawodowe. Zdecydowanie najniższe bezrobocie notuje się wśród osób z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym.

Przestępczość na obszarze rewitalizacji i w Gminie Czarna

Obszar rewitalizacji, ale i Gmina Czarna nie należy do najbardziej bezpiecznych. Przestępczość jest dość wysoka. W roku 2007 na terenie gminy odnotowano 174 przestępstw oraz 340 wykroczeń, natomiast na obszarze rewitalizacji 63 przestępstw (z czego w Czarnej - 53 i w Żdźarach - 10) oraz 176 wykroczeń (w tym 120 w Czarnej i 56 w Żdźarach).

Analiza przedmiotowa przedstawia dane statystyczne dotyczące ilości, rodzaju i charakteru zdarzeń o charakterze kryminalnym jakie wystąpiły na terenie objętym działaniem Posterunku Policji w Czarnej za okres od 1 stycznia 2008 roku do dnia 1 października 2008 roku.

W analizowanym okresie zarejestrowano 192 postępowania przygotowawcze spośród których 175 zostało zakończonych. Zdarzeń ogółem o charakterze kryminalnym stwierdzono 84, a wykrywalność w tym zakresie wyniosła 75%. Zdarzeń ogółem o charakterze gospodarczym stwierdzono 4 i wykrywalność w tym zakresie wyniosła 100%. Jeżeli chodzi o wykrywalność ogólną przestępstw, to kształtuje się ona na poziomie 87,6 %.

Wśród przestępstw o największym ciężarze gatunkowym zarejestrowano jedno zabójstwo, które miało miejsce w miejscowości Podlesie. Sprawca odbywa obecnie karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym.

Jeżeli chodzi o zdarzenia występujące na terenie Gminy Czarna najczęściej, to są to przestępstwa w ruchu drogowym dotyczące nietrzeźwych kierujących rowerami. Kierujących takich odnotowano 42, z czego wszystkim przedstawiono stosowne zarzuty. Nadto zatrzymano 24 osoby kierujące pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości. Z udziałem tych osób również wykonano stosowne czynności procesowe. W okresie j.w. zatrzymano 42 dowody rejestracyjne. Nałożono 243 mandaty karne na łączną kwotę 34.550 zł. Zatrzymano 8 uprawnień do kierowania pojazdami. Zatrzymano również pięć spośród 16 osób poszukiwanych na terenie Gminy Czarna. Ponadto zarejestrowano i przeprowadzono 121 postępowań w sprawach o wykroczenia, z czego 86 z nich skierowano do Sądu Rejonowego w Dębicy z wnioskiem o ukaranie.

Miejscowością najbardziej zagrożoną przestępstwami jest Czarna, gdzie odnotowano 47 zdarzeń, następnie Grabiny - 28 zdarzeń, Stara Jastrząbka - 20.

Stwierdzić należy, iż nadal dużo jest przestępstw przeciwko rodzinie, a w szczególności znęcania nad rodziną, gdzie ogółem zdarzeń tego typu odnotowano 16. W dwóch przypadkach Sąd Rejonowy w Dębicy zastosował tymczasowy areszt na okres trzech miesięcy w stosunku do sprawców w/w czynów. Ponadto na terenie podległym odnotowano 19 kradzieży i 8 włamań.

Grupy społeczne wymagające wsparcia w ramach programu rewitalizacji

Efektom realizacji założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie wsparcie wszystkich osób zamieszkujących miejscowości Czarna i Żdzary, a także Gminy Czarna. Grupy społeczne wymagające największego wsparcia w ramach programu rewitalizacji to te, które zidentyfikowano w wyniku działalności ośrodka pomocy społecznej.

Na obszarze rewitalizacji oraz w gminie zidentyfikowano następujące problemy społeczne: bezrobocie, ubóstwo, bezradność, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba.

Najważniejszym wyznacznikiem poziomu życia jest praca, zapewniająca stałe dochody. Status materialny rodziny wywiera silny wpływ na więzi emocjonalne i relacje

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

między członkami rodziny. Podstawową grupą społeczną wymagającą szczególnego wsparcia w ramach rewitalizacji są osoby bezrobotne, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale pozostających bez pracy.

Skutkiem powiększającego się bezrobocia i ubóstwa jest wzrost przestępczości, szczególnie wśród ludzi młodych.. Wydaje się szczególnie konieczne zaproponowanie rozwiązań, pozwalających na aktywizację wskazanej grupy.

Konieczne jest rozszerzenie sposobów pomocy, szczególnie pobudzanie aktywności gospodarczej mieszkańców i zwiększanie poczucia więzi społecznej.

W 2007 r. w gminie Czarna z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało 3 381 osób w 786 rodzinach. Wśród mieszkańców Czarnej z pomocy skorzystało 120 rodzin, w tym 468 osób. Liczba rodzin ze Żdżar, która skorzystała z pomocy to 75 (w tym 284 osoby). Ogółem na obszarze rewitalizacji z pomocy GOPS skorzystało 195 rodzin (25% ogółu rodzin w gminie) oraz 752 osoby w rodzinach – tj. 22,2% ogółu osób w rodzinach w gminie Czarna.

**Tabela. Przyczyny udzielania pomocy na obszarze rewitalizacji -
w miejscowościach Czarna i Żdżary**

Przyczyny udzielania pomocy	Czarna		Żdżary		Obszar rewitalizacji (Czarna i Żdżary)	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
- Bezrobocie	57	238	37	175	94	413
- Długotrwała lub ciężka choroba	32	105	17	44	49	149
- Niepełnosprawność	21	68	17	51	38	119
- Bezradność w rodzinach wielodzietnych	11	66	12	89	23	155
- Bezradność w rodzinach niepełnych	13	45	3	12	16	57
- Inne	7	31	4	9	11	40

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej

Tabela. Przyczyny udzielenia pomocy w Gminie Czarna

Przyczyny udzielania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
- Bezrobocie	362	1561
- Długotrwała lub ciężka choroba	202	812
- Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	151	875
- Niepełnosprawność	138	511
- Alkoholizm	28	137
- Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu Zakładu Karnego	3	4
- Przemoc w rodzinie	3	14
- Zdarzenia losowe	2	8

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej

Najczęstsze formy pomocy udzielanej na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Czarna:

- pomoc pieniężna:
  - zasiłki stałe,
  - zasiłki okresowe,
  - zasiłki celowe.
- pomoc w naturze:
  - posiłki dla dzieci w czasie nauki w szkole,
  - posiłki dla dorosłych dowożone do miejsca zamieszkania,
  - towar pobierany na talon w sklepie: żywność, środki czystości.
- pomoc w formie usług opiekuńczych;
- opłata składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Dochodowość gospodarstw domowych

Średnie miesięczne wynagrodzenie na terenie Gminy Czarna w skład której wchodzi miejscowości Czarna i Żdzary wynosi 1 850 zł. Przeciętne wynagrodzenie na terenie powiatu dębickiego wynosi 2 157,68zł.

Na terenie powiatu dębickiego przeciętne wynagrodzenie jest wyższe w sektorze publicznym, w porównaniu do sektora prywatnego. Ogółem najwyższe wynagrodzenie notuje się w przemyśle i budownictwie, gdzie wynosi prawie 2 400 zł. Zdecydowanie najniższe wynagrodzenie notuje się w sektorze usług rynkowych - niewiele ponad 1 600 zł.

Organizacje pozarządowe

Na obszarze rewitalizacji oraz w Gminie Czarna funkcjonują następujące organizacje społeczne oraz stowarzyszenia:

✓ **Ochotnicza Straż Pożarna**

Bogata, kilkudziesięcioletnią tradycję ruchu strażackiego na terenie Gminy, kontynuują Ochotnicze Straże Pożarne. Na 14 sołectw, w 11 działają jednostki straży pożarnej, grupujące w swych szeregach dorosłych mieszkańców danej wsi, jak również młodzież zorganizowaną w drużynach młodzieżowych OSP.

OSP w Czarnej została założona w 1945 r. Jednostka OSP funkcjonuje również w Żdźarach. Do OSP należy: 57 członków, 2 członków honorowych, 10 członków wspierających. Członkowie OSP posiadają nowoczesny wóz bojowo - pożarniczy. Jednostka włączona jest do systemu ratownictwa.

Strażacy biorą udział w akcjach, większości w gaszeniu pożarów okolicznych lasów oraz aktywnie uczestniczą w zawodach pożarniczych organizowanych na terenie gminy i powiatu.

✓ **Ludowy Klub Sportowy „Czarnovia”**

Klub rozpoczął działalność w roku 1947r. jako Ludowy Zespół Sportowy w Czarnej „LZS”. Pod tą nazwą funkcjonował do roku 1988, kiedy to decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Tarnowie na wniosek LZS Czarna wpisano go do rejestru stowarzyszeń Ludowy Klub Sportowy „Czarnovia” w Czarnej. Klub prowadzi sekcje sportowe: piłka nożna, szachy oraz tenis stołowy, który jest dyscypliną uprawianą w klubie do lat osiemdziesiątych. Sukcesy piłkarskie klubu to w sezonie 1992/1993 awans do A klasy i przez kilka lat rywalizacja w grupie o awans do Ligii okręgowej, zakończona powodzeniem w sezonie 1998/1999. W roku 2000 spada do klasy „A”. W sezonie 2000?2001 ponowny awans do V ligi, gdzie nieprzerwanie przez kolejne sezony drużyna seniorów występuje. Sukcesy klubu to: występ w Pucharze Polski na szczeblu wojewódzkim. W ramach rozgrywek pucharowych występowały w Czarnej zespoły Wisłoki Dębica, Resovia Rzeszów i Rzemieślnika Pilzno. W sezonie 2006/2007 klub prowadzi sekcje: szachową i piłki nożnej. Piłka nożna to cztery drużyny liczące około 100 zawodników:

1. seniorzy – występują w V lidze
  2. juniorzy starsi występują w klasie „A” – podokręg Dębica
  3. juniorzy młodszy występują w klasie „A” podokręg Dębica
  4. trampkarze starsi występują w lidze okręgowej – podokręg Dębica.
- ✓ **Ludowy Klub Szachowy-** Gminnego Centrum Kultury i Promocji w Czarnej założono w roku 2006. Klub skupia 17 zawodników.

Osiągnięcia Klubu:

- 11 miejsce Katarzyny Cyboran na Mistrzostwach Europy (2006r.);
  - Mistrzostwo Polski w Grze Błyskawicznej (2007r);
  - III liga seniorów (2 drużyny) w województwie podkarpackim;
  - II liga juniorów (krajowa).
- ✓ **Ludowy Klub Sportowy „DĄB” Żdźary**

Historia sportu w Żdźarach to przede wszystkim piłka nożna i tenis stołowy, który był uprawiany do lat osiemdziesiąt ubiegłego stulecia. Obecnie w sezonie 2006/2007 drużyna piłki nożnej seniorów gra w kl. „B” podokręgu Dębica, a zespół trampkarzy młodszych w lidze okręgowej podokręgu Dębica.

Identyfikacja problemów

Identyfikacja problemów – sfera społeczna
- Niski poziom kwalifikacji i wykształcenia wśród mieszkańców; - Wysokie bezrobocie; - Duża liczba przestępstw i wykroczeń; - Niski poziom dochodowości gospodarstw domowych; - Mała ilość organizacji społecznych i stowarzyszeń.

4. Tabela z podstawowymi danymi statystycznymi dotyczącymi ww. sektorów

	Obszar rewitalizacji (Czarna i Żdżary)	Gmina Czarna
Powierzchnia	3 583 ha	14,7 ha
Liczba mieszkań	779	3 116
Przyłącza wody	948	2 474
Przyłącza kanalizacji	330	814
Przyłącza gazu	661	2 374
Podmioty gospodarcze	157	617
Liczba ludności	3 502	12 635
Przyrost naturalny	+15	+62
Saldo migracji	+6	+19
Bezrobocie	203 osoby	733 osób
Przestępstwa	63	174
Wykroczenia	176	340
Liczba osób, które skorzystały ze świadczeń opieki społecznej	752	3 381
Liczba rodzin, które skorzystały ze świadczeń opieki społecznej	195	786

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służących do porządkowania informacji. Technika ta jest stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej.

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanej informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- S (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,
- W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,
- O (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

- T (Threats) - zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Informacja, która nie może być poprawnie zakwalifikowana do żadnej z wymienionych grup, jest w dalszej analizie pomijana jako nieistotna strategicznie. Informacja strategiczna, posegregowana według opisanych kryteriów na cztery grupy, jest następnie zapisywana w czterodzielnej macierzy strategicznej, w której lewa połowa zawiera dwie kategorie czynników pozytywnych, a prawa - dwie kategorie czynników negatywnych.

Analiza SWOT - obszaru rewitalizacji oraz Gminy Czarna

Mocne Strony	Słabe Strony
- Linia kolejowa Kraków - Przemysł przechodząca przez Czarną; - Droga krajowa nr 4 (łącząca Niemcy z Ukrainą); - Korzystne warunki klimatyczne; - Atrakcyjny krajobraz przyrodniczy (duża ilość lasów, pól) - Pomniki przyrody; - Bliska odległość od centrum gminy III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego: Zgorzelec - Przemysł - Medyka; - Dobry stan sieci wodociągowej i wysoki poziom zwodociągowania; - Dobrze zorganizowany system selektywnej zbiórki odpadów; - Dobrze rozwinięta sieć placówek edukacyjnych i kulturalnych; - Dodatni przyrost naturalny; - Dodatnie saldo migracji; - Funkcjonowanie biologicznej oczyszczalni ścieków w Czarnej; - Gospodarka rolna zgodna z naturą i ekologią; - Duża liczba podmiotów gospodarczych o charakterze prywatnym; - Dobrze rozwinięta infrastruktura ochrony zdrowia; - Korzystne wyposażenie gminy w urządzenia telekomunikacyjne.	- Zły stan techniczny infrastruktury drogowej i towarzyszącej; - Słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna; - Mała ilość obiektów i miejsc o charakterze turystycznym, rekreacyjnym i sportowym; - Degradacja infrastruktury i środowiska przyrodniczego ze względu na obecność w przeszłości bazy wojskowej; - Rolnictwo jako dominująca gałąź gospodarki; - Mała ilość podmiotów gospodarczych w miejscowości Żdźary; - Niski poziom kwalifikacji i wykształcenia wśród mieszkańców; - Wysokie bezrobocie; - Duża liczba przestępstw i wykroczeń; - Niski poziom dochodowości gospodarstw domowych; - Mała ilość organizacji społecznych i stowarzyszeń; - Nie za duża ilość zabytków.

Szanse	Zagrożenia
- Pozyskiwanie inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych; - Poprawa stanu infrastruktury technicznej; - Poprawa stanu infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej; - Aktywność gospodarcza i społeczna mieszkańców, a zwłaszcza ludzi młodych; - Rozwój przedsiębiorczości oraz sektora usług; - Pozyskanie środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej; - Współpraca międzygminna i zagraniczna.	- Brak środków finansowych umożliwiających realizację planowanych inwestycji; - Mała ilość inwestorów zewnętrznych; - Starzenie się społeczeństwa; - Dalsza degradacja obszaru byłej jednostki wojskowej; - Wysokie bezrobocie; - Problemy społeczne (m.in. przestępczość, ubóstwo).

II. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno - społeczno - gospodarczego terenu, który ma zostać poddany rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Czarna jest dokumentem programowym, który integruje potrzeby społeczności obszaru rewitalizacji w zakresie ładu kulturowo-ekologicznego, społecznego oraz gospodarczo-infrastrukturalnego. W swoich założeniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą lokalnej i regionalnej polityki rozwoju. Zgodność LPR z innymi strategicznymi dokumentami planistycznymi jest warunkiem koniecznym jego skutecznej realizacji.

1. Strategia Rozwoju Województwa podkarpackiego na lata 2007 - 2020 oraz Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013

Strategia Rozwoju Województwa podkarpackiego na lata 2007 - 2020

20 października 2006 r. Sejmik Województwa Podkarpackiego przyjął Strategię rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2020. Strategia jest kluczowym dokumentem programowania rozwoju województwa do roku 2020. Okres obowiązywania Strategii obejmuje dwie kolejne perspektywy finansowe UE.. Przyjęta Strategia realizowana będzie przede wszystkim poprzez Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013. Część projekcyjna Strategii rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2020 jest zgodna z założeniami Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013, ze Strategią Rozwoju Kraju 2007-2015 oraz Koncepcją

Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, które uwzględniają zapisy nadrzędnego dokumentu programowego Unii Europejskiej, tj. Strategicznych Wytycznych Wspólnoty. Strategia rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2020 wyznacza cele i działania, służące podnoszeniu konkurencyjności regionu oraz przełamywaniu istniejących jeszcze strukturalnych problemów gospodarczych i społecznych.

Celem strategicznym dokumentu jest „podniesienie krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki regionu poprzez wzrost jej innowacyjności, a tym samym efektywności, która stworzy warunki do zwiększenia zatrudnienia oraz wzrostu dochodów i poziomu życia ludności”.

Strategia formułuje także wizję rozwoju województwa podkarpackiego, która brzmi „Województwo podkarpackie powinno stać się obszarem zrównoważonego rozwoju, integrującym cele społeczne, ekologiczne i gospodarcze oraz zapewniającym możliwości realizacji potrzeb społeczeństwa i osiągnięcie wysokiego standardu życia”.

Ramy Strategii wyznacza 8 głównych obszarów strategicznych, tj.:

- Gospodarka regionu - Cel strategiczny: Tworzenie warunków do wzrostu konkurencyjności gospodarki poprzez rozwijanie przedsiębiorczości, zwiększanie jej innowacyjności oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.
- Infrastruktura techniczna - Cel strategiczny: Poprawa dostępności komunikacyjnej i infrastruktury technicznej województwa.
- Obszary wiejskie i rolnictwo - Cel strategiczny: Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich sprzyjający powstawaniu rentownych gospodarstw rolnych oraz kreowaniu pozarolniczych źródeł dochodów.
- Ochrona środowiska - Cel strategiczny: Poprawa jakości środowiska oraz zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych i wartości krajobrazowych.
- Kapitał społeczny - Cel strategiczny: Wszechstronny rozwój kapitału społecznego, umożliwiający pełne wykorzystanie potencjału i możliwości rozwoju osobistego mieszkańców regionu.
- Współpraca międzynarodowa - Cel strategiczny: Wspieranie rozwoju gospodarczego regionu, wykorzystanie potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego oraz ochrona wartości przyrodniczo - krajobrazowych.
- Ochrona zdrowia - Cel strategiczny: Bezpieczeństwo zdrowotne ludności.
- Zabezpieczenie społeczne - Cel strategiczny: Integracja działań w zakresie pomocy społecznej.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Strategia na lata 2007-2020 wyznacza kierunki polityki regionalnej dla różnych poziomów administracji samorządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych, którzy sięgając będą po ten dokument w poszukiwaniu konkretnych i precyzyjnych zapisów pomocnych w procesie decyzyjnym, dotyczącym przede wszystkim wykorzystania finansowych środków publicznych.

Nadrzędnym celem Strategii jest zapewnienie województwu podkarpackiemu partnerskiej i konkurencyjnej pozycji w Polsce i Europie, w oparciu o geograficzne położenie, potencjał demograficzny, tradycje przemysłowe, walory środowiskowe, historyczne i kulturowe.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 jest najważniejszym instrumentem polityki rozwoju regionu dla nowej perspektywy finansowej. Celem nadrzędnym RPO WP jest wzrost krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki oraz poprawa dostępności przestrzennej Podkarpacia. Cel ten realizowany będzie poprzez zidentyfikowane osie priorytetowe określające podstawowe rozwiązania strategiczne na poziomie regionalnym.

Program nawiązuje bezpośrednio do celów strategicznych, priorytetów i kierunków działań określonych w Strategii rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2020. Koncentruje się na wybranej grupie działań, które są efektem procesu konsultacji z podmiotami i środowiskami zaangażowanymi w rozwój regionu. Jest dokumentem przedstawiającym w syntetycznej i skonkretyzowanej formie osie priorytetowe i kierunki działań przewidziane do realizacji w oparciu o finansowe wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Program jest zgodny z aktualnie obowiązującym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego. Osie priorytetowe RPO WP odpowiadają obszarom interwencji przewidzianym do wsparcia w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. RPO WP to dokument o charakterze operacyjnym, w którym określona została planowana alokacja środków z podziałem na poszczególne osie priorytetowe i kategorie interwencji. Ogólny charakter zapisów Programu rozwinięty został w tzw. Uszczegółowieniu RPO WP (Szczegółowy opis priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego), które stanowi kompendium

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

wiedzy dla beneficjentów zainteresowanych pozyskaniem środków na dofinansowanie projektów.

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013 wyznaczono 8 osi priorytetowych:

1. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka;
2. Infrastruktura techniczna;
3. Społeczeństwo informacyjne;
4. Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom;
5. Infrastruktura publiczna;
6. Turystyka i kultura;
7. Spójność wewnątrzregionalna;
8. Pomoc techniczna.

*Szczegółowy opis priorytetów (Uszczegółowienie) Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013*

Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013, zwany dalej Uszczegółowieniem, jest dodatkowym dokumentem uzupełniającym zapisy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 (RPO WP).

Uszczegółowienie składa się z dwóch części: pierwsza zawiera informacje na temat programu operacyjnego, natomiast druga stanowi opis działań realizowanych w ramach poszczególnych priorytetów. Niniejszy dokument ma stanowić kompendium wiedzy nt. możliwości i sposobu realizacji projektów. Zawarte w nim informacje powinny pomóc potencjalnym beneficjentom w przygotowaniu wniosku aplikacyjnego. Uszczegółowienie zawiera opis działań realizowanych w ramach osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego, grup potencjalnych beneficjentów oraz systemu wyboru i oceny projektów.

Oś priorytetowa 7. Spójność wewnątrzregionalna

W ramach osi wyodrębnione zostały trzy typy obszarów problemowych:

- wymagające rewitalizacji miasta lub ich części,
- obszary i obiekty zdegradowane m.in. w wyniku: upadku przemysłu, likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych, jednostek wojskowych, czy zaniechania rozpoczętych inwestycji ze względu na przemiany społeczno-gospodarcze,
- obszary zmarginalizowane gospodarczo charakteryzujące się niską skutecznością w przyciąganiu firm.

Działanie 7.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

Celem działania jest ożywienie społeczno - gospodarcze obszarów zdegradowanych.

Realizacja założeń działania ma przyczynić się do rewitalizacji obszarów zdegradowanych poprzez nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych oraz odwrócenie niekorzystnej sytuacji. Realizowane będą przedsięwzięcia służące adaptacji do nowych funkcji obszarów i obiektów poprzemysłowych, popegeerowskich, powojсковych oraz takich, które są wynikiem zaniechania rozpoczętych inwestycji. Celem projektów rewitalizacyjnych będzie ożywienie społeczne i gospodarcze poprzez dostosowanie objętych nimi obszarów i obiektów do potrzeb gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, kulturowych, turystycznych oraz mieszkalnych.

2.Strategia Rozwoju Powiatu Dębickiego na lata 2000 – 2006

Strategia wskazuje misję Powiatu Dębickiego: „Chcemy być najatrakcyjniejszym powiatem w Polsce dla inwestorów i mieszkańców. Dążyć będziemy do poprawy sytuacji poprzez stworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój i promocję przedsiębiorstw, czystość środowiska naturalnego oraz stworzenie atrakcyjnej bazy rekreacyjno-wypoczynkowej. Naszym celem jest stabilność ekonomiczna, poczucie bezpieczeństwa oraz dążenie do pełnego zadowolenia mieszkańców”.

W strategii wskazano obszary strategiczne, które są najistotniejszymi polami działania powiatu, a jednocześnie głównymi kierunkami rozwoju.

Kierunki strategiczne działalności samorządu powiatu w latach 2000-2006 to:

- przeciwdziałanie bezrobociu
- edukacja
- kultura, sport i turystyka
- zdrowie i opieka społeczna
- infrastruktura techniczna i drogowa
- rolnictwo, przetwórstwo, giełda
- ochrona środowiska
- bezpieczeństwo publiczne.

3. Strategia Rozwoju Gminy Czarna

Strategia Rozwoju Gminy Czarna określa cele programowe na lata 2000-2010 oraz wyznacza działania strategiczne zmierzające do osiągnięcia wyższego poziomu życia mieszkańców Gminy.

Strategia rozwoju Gminy Czarna określa cele programowe oraz działania zmierzające do realizacji celu strategicznego: „Rozwój Gminy Czarna - wyznacznikiem osiągnięcia wyższego poziomu życia jej mieszkańców”.

Rozwój Gminy skoncentrowano w Strategii wokół trzech zasadniczych obszarów działania zmierzających do realizacji celu strategicznego:

- ♦ rozwój przedsiębiorczości i przeciwdziałanie bezrobociu,
- ♦ rozwój produktu turystycznego,
- ♦ rozwój infrastruktury technicznej.

Są to najważniejsze obszary problemowe do rozwiązania przez władze Gminy w latach 2000-2010, które mają prowadzić do:

- ♦ zmniejszenia bezrobocia w tym bezrobocia agrarnego,
- ♦ poprawy warunków życia mieszkańców Gminy,
- ♦ rozwiązania problemów infrastrukturalnych obszarów wiejskich,
- ♦ rozwiązania problemów rolnictwa i przystosowanie go do wymagań Unii Europejskiej poprzez podniesienie jego efektywności.

4. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czarna na lata 2004 - 2013

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem planistycznym obejmującym przedsięwzięcia i programy inwestycyjne, które realizowane będą na obszarze gminy Czarna, w latach 2004 - 2013. Czas realizacji obejmujący lata 2004 - 2013 i dostosowany jest do okresów planowania obowiązujących w Unii Europejskiej.

Planowane, w planowaniu długookresowym projekty wynikają z analizy uzbrojenia infrastrukturalnego gminy, jej potencjału oraz rysujących się możliwości. W planowaniu wzięto pod uwagę przeszkody i ograniczenia, mocne i słabe strony gminy, szanse i zagrożenia.

Plan ukierunkowany jest na rozwój gminy i jej terenów, które winny wyzwolić przyspieszenie rozwoju polskiej wsi i rolnictwa. Winien on również stworzyć warunki do wzrostu aktywizacji zawodowej mieszkańców i powstawania alternatywnych źródeł dochodu dla gospodarstw wiejskich. Plan ukierunkowany jest także na zapobieżeniu marginalizacji części obszarów wiejskich po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

Założenia Planu Rozwoju Lokalnego mają sprzyjać:

- redukcji strukturalnego bezrobocia,
- przeciwdziałać marginalizacji terenów gminy Czarna.

W Planie Rozwoju Lokalnego przyjęto projekty i zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze z uwzględnieniem:

- zmiany w strukturze gospodarczej obszaru gminy,
- zmiany w sposobie użytkowania terenu poprzez stworzenie warunków do powstawania nowych zakładów produkcyjnych,
- rozwój systemu komunikacji i infrastruktury drogowej,
- poprawę stanu środowiska naturalnego.

*5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czarna
oraz Miejscowe Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna*

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czarna

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czarna zostało przyjęte uchwałą nr XL/290/2001 Rady Gminy Czarna w dniu 28 grudnia 2001 r.

Dokument określa uwarunkowania występujące na obszarze gminy oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Studium zostało podzielone na dwie części:

- Uwarunkowania - Diagnoza stanu istniejącego;
- Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna -ustalenia studium.

Miejscowe Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna

Plany zostały uchwalone przez Radę Gminy Czarna 30 września 2002 r. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dotyczą części gminy Czarna i obejmują:

- wieś Chotowa,
- wieś Głowaczowa,
- wieś Golemki,
- wieś Grabiny,
- wieś Podlesie Jastrzębskie,
- wieś Przerety Bór,
- wieś Róża,
- wieś Stara Jastrząbka,
- **wieś Czarna** - działki nr 253/4, 254/1, 255/5, 256, 293, 294, 295, 296, 297/2, 565/2, 586/2, 589, 591/2, 591/5, 592/10, 592/20, 593/8, 659, 665, 666, 668/2, 942, 943, 944/1, 944/3,

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

944/4, 944/5, 945/1, 1243/2, 1243/5, 1244/2, 1247/6, 1247/9, 1249, 1250/1, 1250/3, 1250/7, 1250/8, od 1250/11 do 1250/23, 1252, 1330/3, 1348, 1349, od 1353/1 do 1353/5 z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe zagrodowe i jednorodzinne, oraz we wsiach **Czarna - Źdżary** w obrębie działek nr. 1703, 1704, 1705, 1707/2, 1707/3, 1707/4, 1708, 1709 z przeznaczeniem pod teren ujęcia wody pitnej.

- wieś **Źdżary** - działki nr: 236, 241, 243, 248, 253/1, 253/2, 254/3, 414, 426, 427, 428, 431, 432, 516/1, 516/2, 516/3, 519, 520/3, 552/2, 553, 554, 555, 556, 583/1, 583/4, 584/1, 585, 586/2, 587, 588, 589, od 590 do 596, 597/1, 599/1, 600, 601, 871, 872, 936, 937, 938, 944, 1089, 1099, 1100, 1101, 1127/4, 1627, 1628, 1629, 1647/1, 1647/2 z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe zagrodowe i jednorodzinne oraz rekreację.

W Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego określone zostały ogólne uwarunkowania i zasady terenów objętych dokumentem:

- nieprzekraczalne linie zabudowy,
- zasady uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną,
- zasady zabudowy i zagospodarowania terenów.

6. Dokumenty dotyczące polityk w różnych sektorach społeczno - gospodarczych

Gminny Program Profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy Czarna

Dokument został uchwalony przez Radę Gminy Czarna w dniu 9 czerwca 2008 r. Głównym celem dokumentu jest (zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Ustawa wymienia zadania, których realizacja powinna być prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych uchwalanego corocznie przez radę gminy.

Zadania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych sformułowane w dokumencie:

- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej

i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży.
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów zakazujących reklamy , promocji napojów alkoholowych poza dozwolona przez przepisy prawa oraz w związku z zakazem sprzedaży, podawania napojów alkoholowych osobom małoletnim, nietrzeźwym, jak również na kredyt lub pod zastaw.
- Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

III. Streszczenie nietechniczne oceny oddziaływania programu na środowisko

Projektowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji inwestycje nie będą wywierać wpływu na pogorszenie warunków środowiska naturalnego. Inwestycje nie wpłyną negatywnie i nie będą oddziaływać na obszary „NATURA 2000” (nie występują na obszarze rewitalizacji oraz całej gminy Czarna).

Na etapie realizacji inwestycji wskazanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Czarna nie przewiduje się nadzwyczajnych zagrożeń. Zgodnie z przeprowadzoną analizą strategiczną wpływu projektowanych inwestycji stwierdza się, że ich realizacja nie przyczyni się do trwałych zmian środowiska przyrodniczego jak również do zmiany lokalnego krajobrazu. Planowane inwestycje nie wpłyną na pogorszenie stanu środowiska, ani nie stworzą zagrożenia dla jego jakości. Oddziaływanie inwestycji na środowisko wystąpi tylko na etapie budowy i przebudowy. Będą to wpływy czasowe, związane z pogorszeniem warunków akustycznych i wzrostem zapylenia powietrza. Wpływy te będą całkowicie odwracalne, chwilowe – ograniczone wyłącznie do etapu prowadzonych prac modernizacyjnych. Aby zminimalizować negatywne oddziaływanie na środowisko i ludzi należy w trakcie realizacji planowanych inwestycji przestrzegać prawa budowlanego, przepisów BHP, oraz norm i przepisów dotyczących ochrony środowiska na terenie wokół budowy.

Przyjęte w programie rewitalizacji rozwiązania przestrzenne, funkcjonalne oraz techniczne nie mają wpływu na istniejący drzewostan, wody powierzchniowe i podziemne, są zgodne z obowiązującymi przepisami i normami polskimi oraz wspólnotowymi.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

Realizacja projektów rewitalizacyjnych będzie zgodna z zapisami Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227). Ustawa ta przenosi kwestie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko ze stosownych dyrektyw do krajowego porządku prawnego. Najważniejszą dyrektywą regulującą aspekty oceny oddziaływania na środowisko jest Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001). Kwestie związane z postępowaniem OOŚ regulowane są także przez rozporządzenia, w tym Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2004.257.2573 z późn. zm.).

IV. Założenia Programu Rewitalizacji

1. Okres programowania 2008 - 2013

Lokalny Program Rewitalizacji gminy Czarna został zakreślony na lata 2008-2013. Jest to okres w ramach którego przewidziano dla Polski konkretne instrumenty finansowe za pomocą których można wspierać rozwój obszarów zdegradowanych (w tym powojсковych).

Wskazany okres programowania pozwala na szczegółowe określenie harmonogramu realizacji zadań ujętych w Programie oraz koszt ich realizacji. Projekty ujęte w dokumencie w większości mają charakter zadań wieloletnich, w części ich realizacja uzależniona jest od pozyskania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych, dlatego też uznano, że optymalnym okresem planowania jest okres 2008-2013.

Dla okresu programowania opracowano szczegółowe dane o przedsięwzięciach Lokalnego Programu Rewitalizacji, pozwalające oszacować ich ogólne, szacunkowe koszty w poszczególnych latach realizacji 2008 - 2013.

W związku z powyższym przyjęto następujące dwa podokresy programowania, które pozwolą optymalnie zaplanować i zrealizować projekty rewitalizacyjne:

- lata 2008 - 2010,
- 2011 - 2013.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

Na obecnym etapie nie można przewidzieć, jakie narzędzia dostępne będą w kolejnym okresie programowania Unii Europejskiej, dlatego też w ramach LPR na lata 2008 - 2013 należy stworzyć jak najszersze możliwości realizacji konkretnych zadań i projektów odnowy zdegradowanego obszaru.

2. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru (wyznaczenie granic) i uzasadnienie

Potrzeba odnowy zdegradowanych obszarów powojсковych wynika przede wszystkim z charakteru, struktury i specyfiki Gminy Czarna, a zwłaszcza miejscowości Czarna i Żdzary - gdzie powstała w latach 80. i funkcjonowała aż do 1993 r. radziecka baza wojskowa.

Zdjęcia. Schrony oraz budynek koszarowy - budynki nigdy nie zostały ukończone,

Źródło: www.poradzieckie.szprotawa.org.pl

Obiekt wojskowy leży na granicy miejscowości Zdżary (większa jego część) i Czarna. W latach 1983-84 wojsko polskie przygotowało teren pod sowiecką jednostkę wojskową: wyrysowano mapy, doprowadzono prąd, dokonano odwiertów geologicznych, wyznaczono teren itp. W 1985 r. do Czarnej przybywają pierwsi sowieccy żołnierze, w lesie zaczęto wycinać drzewo. Na obszarze bazy zbudowano baraki dla żołnierzy i oficerów, przybywało różnego sprzętu, widoczne to było na ulicach i drogach w okolicy. W latach 1986 do 1990 trwała duża budowa, w tym czasie były w lesie dwie jednostki wojskowe; jedna łączności, a druga budowlana, razem, według różnych szacunków było tam około 500 żołnierzy. Na terenie Żdżar, na powierzchni 13 ha na skraju lasu, ulokowano bazę i zbudowano wiele obiektów, w tym:

- baraki,
- blok mieszkalny (27 mieszkań) dla rodzin oficerów,
- koszary dla żołnierzy i sztabu,
- stołówkę, kotłownię i magazyny,
- bunkry (schrony) na radiostację,
- bazę techniczną i samochodową,
- zamontowano zbiorniki podziemne na paliwo,

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

- kanały na sieci ciepłownicze, wodne i kanalizacyjne,
- wieże antenowe,
- hydrofornię i studnie głębinowe na wodę.

Teren bazy był oświetlony, ogrodzony siatką z drutem kolczastym. Materiały budowlane przyjeżdżały wagonami na rampę kolejową w Czarnej, gdzie były rozładowywane i samochodami przewożono do bazy.

W 1990 roku w wyniku rozpoczętych przemian ustrojowych w Polsce prace budowlane w bazie zostały wstrzymane. Jednostkę budowlaną wyprowadzono z lasu, część baraków rozebrano a pozostało około 100 żołnierzy razem z oficerami i ich rodzinami, samych łącznościowców. 14 czerwca 1993 r. doszło do wyprowadzenia wojsk sowieckich – wojska te, pozostawiły wszystkie budowle. 15 czerwca 1993 r. radziecki generał z Legnicy oficjalnie przekazał teren i wszystkie budowle (te zakończone i nie) wojewodzie tarnowskiemu. Wojewoda wynajął firmę ochroniarską, która pilnowała tego majątku przed rozgrabieniem do 31 grudnia 1994 roku. Od 1 stycznia 1995r bazę sowiecką przejął wójt gminy Czarna. 2 stycznia 1995 roku wójt gminy zwołał ludzi poprzez sołtysów do zabierania tego co się nadaje do użytku, dla każdej wioski, sam natomiast wynajął ludzi do rozbierania bloku mieszkalnego – wycięto wszystkie grzejniki, zdjęto kuchenki, wymontowano wanny i umywalki z łazienek. To, co zdemontowano zmagazynowano w GS-ie w Czarnej. To czego nie zdemontowano pozostawiono w lesie na pastwę losu. W czasie dewastacji obiektu zgłosiło się wiele osób chętnych do uzyskania mieszkania w bloku na terenie obiektu - wszystkim jednak odmówiono. Przez kolejny czas, każdy mógł wejść do obiektu i zabrać co chciał, rozebrano większość budowli, ogrodzenia, oświetlenia, pozostał szkielet bloku mieszkalnego i niedokończona budowa koszar. Policja miała duży problem ze złodziejami. O kradzieżach mienia z bazy została powiadomiona Prokuratura w Dębicy ale grabieże trwały nadal. W latach 1998-2000 władze gminy podjęły działania na rzecz odnowy terenu powojkowego - zbudowano w miejscu dawnego sowieckiego ujęcia wody dla bazy - hydrofornię i zbiorniki na wodę, zaopatrujące w wodę kilka miejscowości na terenie gminy Czarna.

Obszar byłej jednostki wojskowej jest zdegradowany, co dotyka mieszkańców gminy, ale przede wszystkim miejscowości Czarna i Żdźary. Obecność wojsk radzieckich oraz późniejsze zaniechania doprowadziły do sytuacji, że na terenie miejscowości:

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

- znajdują się zdegradowane ruchem ciężkich pojazdów wojskowych infrastruktura drogowa, a także zniszczone i zdewastowane budynki i obiekty;
- zdegradowany teren wywołuje negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego.

Proces degradacji obszarów powojсковych wynika zarówno z zaniechania bieżących remontów i odnowy infrastruktury technicznej i społecznej, skutkujących postępującą dekapitalizacją przestrzeni i substancji, jak i braku dostosowania struktur przestrzennych oraz ich funkcji do nowych zmieniających się w czasie potrzeb. Obszar zdegradowany miejscowości Czarna i Żdżary zamieszkują grupy społeczności lokalnej ekonomicznie słabe, co obciąża obszar zdegradowany wieloma problemami społecznymi.

Procesy degradacji na obszarze zdegradowanym odbierają gruntom i budynkom wartość i atrakcyjność. Poprawa takiego stanu rzeczy może nastąpić tylko poprzez podjęcie odpowiednich działań przestrzennych, społecznych i gospodarczych.

Zdjęcia. Zdegradowany obszar po byłej jednostce radzieckiej, Źródło: Urząd Gminy Czarna

Z ekonomicznego punktu widzenia, otwarcie obszaru zdegradowanego na działania inwestycyjne nastąpić może tylko wówczas, kiedy uda się usunąć jego "negatywnie przekształconą" (zdegradowaną) materię przestrzenną.

Inwestycje kompleksowe, szczególnie te, realizowane na terenach degradacji, powodują wzrost waloru lokalizacyjnego takiego obszaru w przyszłości, gwarantując jego dalszy rozwój.

Inwestycje te zmieniają pozytywnie większy obszar w stosunkowo krótkim czasie i tym samym gwarantują sukces mających tam miejsce pojedynczych realizacji. Szansą na odnowę zdegradowanego terenu powojkowego gminy Czarna jest objęcie go precyzyjnym i kompleksowym planem rewitalizacji sektora publicznego.

Większość powierzchni placu po byłej radzieckiej jednostce wojskowej pokryta jest zdewastowanymi nawierzchniami betonowymi lub asfaltowymi eksploatowanymi przez wiele lat na potrzeby wojska. Z uwagi na planowane inwestycje, adaptacje i modernizacje niezbędne jest dostosowanie terenu wraz z infrastrukturą do tych potrzeb. Po przejęciu obiektów od wojska nie były prowadzone żadne prace rekultywacyjne.

Wskazana sytuacja wpłynęła znacząco na stopień degradacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej gminy Czarna.

Granice rewitalizowanego obszaru zostały wyznaczone na podstawie wielowymiarowej analizy uwarunkowań charakteryzujących zdegradowany obszar w tym:

- krytycznej analizy dokumentów programowych i strategicznych gminy,
- wizji lokalnych w terenie i identyfikacji stanu istniejącego,
- konsultacji społecznych,
- analizy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy pod kątem spełniania przesłanek rewitalizacji,
- uwzględnieniu zapisów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czarna,
- identyfikacji wniosków różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji.

Dokonując wyboru rewitalizowanego obszaru wzięto pod uwagę poziom wykorzystania potencjału endogenicznego gminy, a w szczególności poziom:

- ✓ degradacji technicznej infrastruktury technicznej i społecznej, w tym budynków użyteczności publicznej,
- ✓ ubóstwa oraz zagrożenia marginalizacją,
- ✓ rozwoju bazy turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej,
- ✓ przestępczości,
- ✓ wykształcenia mieszkańców,
- ✓ rozwoju lokalnej gospodarki oraz przedsiębiorczości mieszkańców,
- ✓ bezrobocia,
- ✓ degradacji i wykorzystania obszaru zdegradowanego,
- ✓ zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Przeprowadzona w niniejszym opracowaniu wieloczynnikowa analiza sytuacji społeczno-gospodarczej pozwoliła wyciągnąć wnioski, ułatwiające wskazanie obszarów problemowych gminy, najpilniej wymagających działań rewitalizacyjnych.

Obok krytycznej analizy czynników w procesie wyznaczenia obszarów, które poddane zostaną rewitalizacji wzięto pod uwagę zgodność działań z dokumentami strategicznymi gminy.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojkowych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

Zaprezentowane powyżej podejście pozwala zidentyfikować obszar gminy, który charakteryzuje się najwyższym stopniem dysfunkcji przestrzennych, społecznych i gospodarczych.

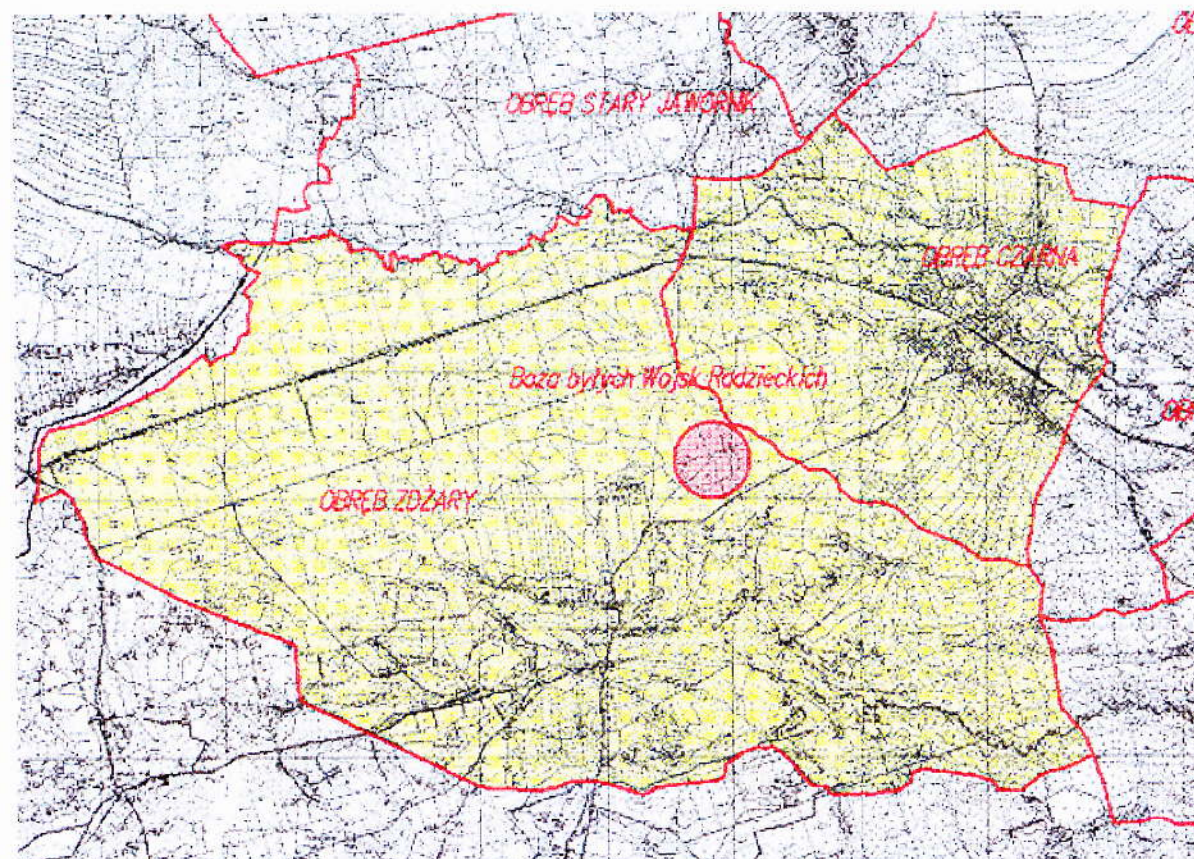
Lokalny Program Rewitalizacji, zgodnie z ustaleniami popartymi analizami społeczno-ekonomicznymi obejmuje najbardziej zdegradowany teren gminy tj. obszar po byłej jednostce wojskowej w miejscowościach Czarna i Żdzary.

Obszar objęty działaniami rewitalizacyjnymi oraz jego granice zostały przedstawione na poniższej mapie.

Mapa. Obszar rewitalizacji - miejscowości Czarna i Żdzary (zdegradowany teren po byłej bazie wojskowej Federacji Rosyjskiej)

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

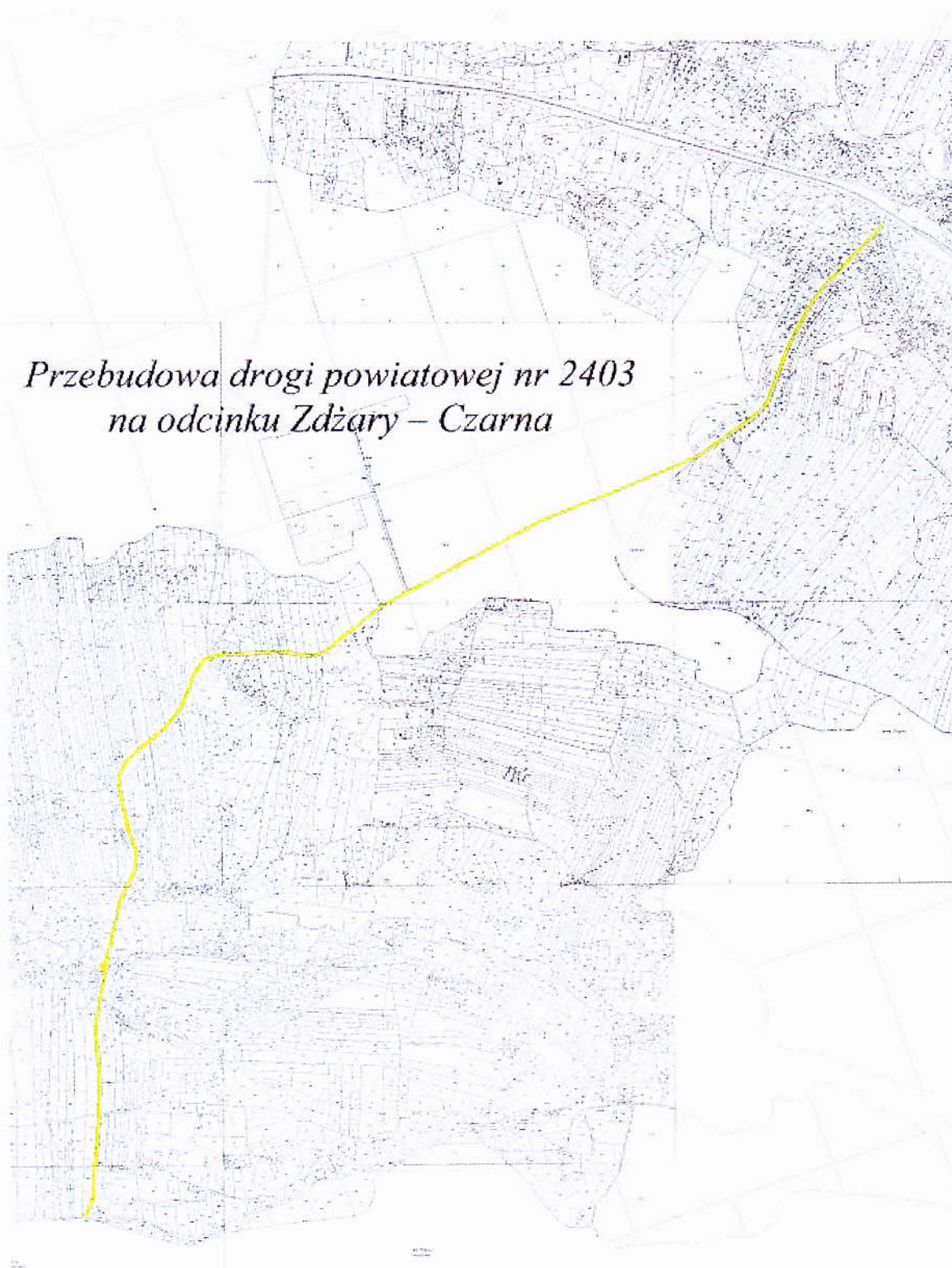

Mapa. Obszar i granice rewitalizacji - Obręby Czarna i Żdżary

3. Podział na projekty i zadania inwestycyjne

1. Przebudowa drogi powiatowej nr 2403 na odcinku Żdżary - Czarna

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojennych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Zdjęcia Drogi Powiatowej nr 2403, Źródło: Urząd Gminy Czarna

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

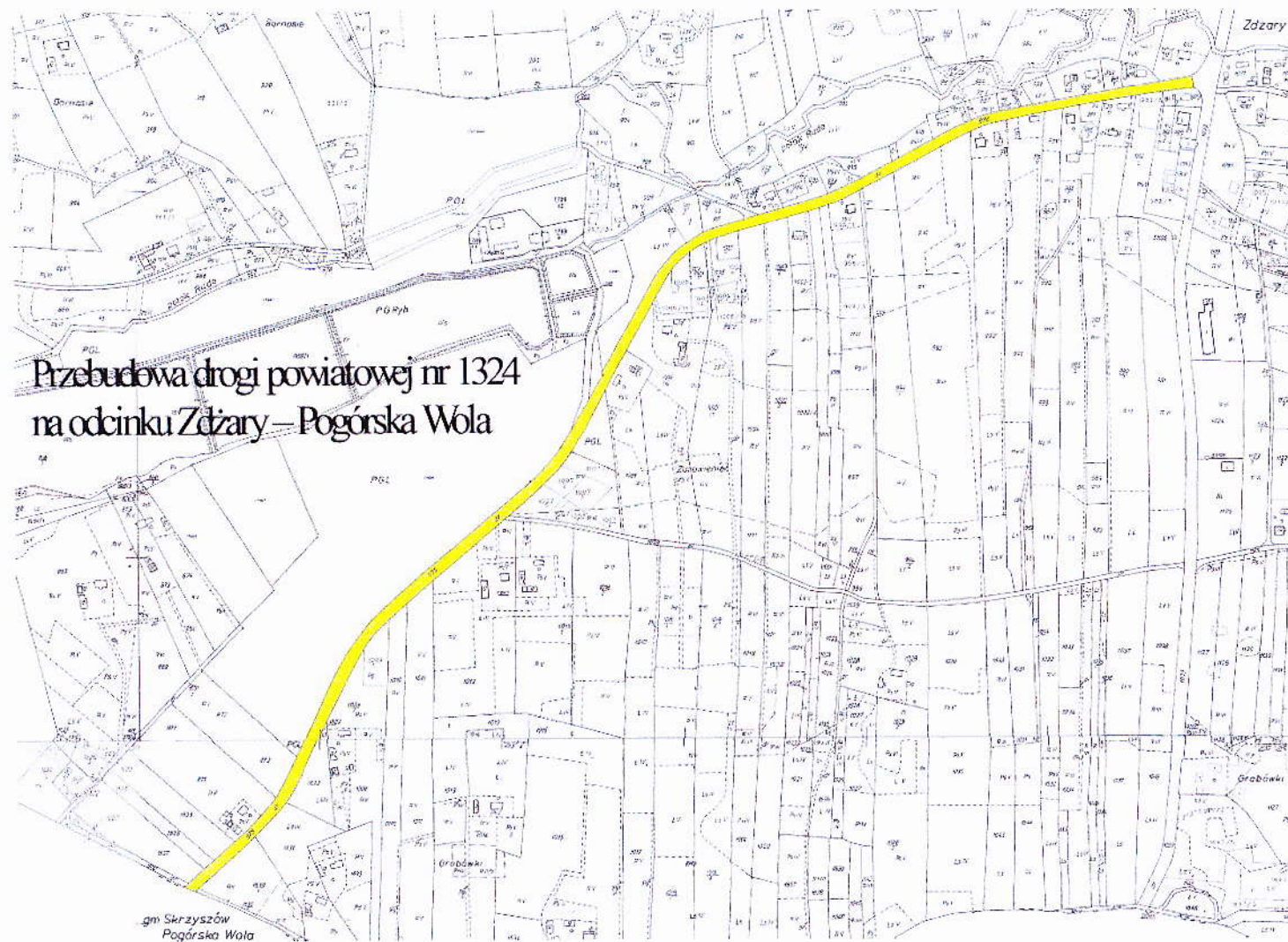

Droga Powiatowa Nr 2403, Źródło: Urząd Gminy Czarna

Nazwa zadania	PRZEBUDOWA DROGI POWIATOWEJ Nr 2403 MACHOWA - ŹDŹARY na odcinku Źdźary-Czarna
Cel	Rewitalizacja terenów powojсковych poprzez przebudowę drogi powiatowej zdegradowanej ruchem ciężkich pojazdów wojskowych do drogi krajowej A-4 i rampy przeładunkowej na stacji kolejowej w Czarnej.
Rezultaty i produkty	- Przebudowa zdewastowanej drogi powiatowej poprzez ułożenie dywanika asfaltowego na długości 5149 mb - Remont zniszczonego mostu - Umocnienie podłoża drogi w miejscach powstałych przełomów - Wykonanie nowych utwardzonych poboczy - Wykonanie chodników 830 m
Oddziaływanie projektu	Poprawa przejeźdźności na drodze powiatowej o silnym natężeniu ruchu
Czas realizacji	2010 - 2011
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	- Powiat Dębicki - Gmina Czarna
Przewidywane nakłady	6 000 000,00 zł
Źródło finansowania	- Środki własne powiatu Dębickiego i gminy Czarna - Środki UE (RPO WP 2007 – 2013)

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

2. Przebudowa drogi powiatowej Nr 1324 na odcinku Żdzary - Pogórska Wola

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Zdjęcia. Droga Powiatowa Nr 1324, Źródło: Urząd Gminy Czarna

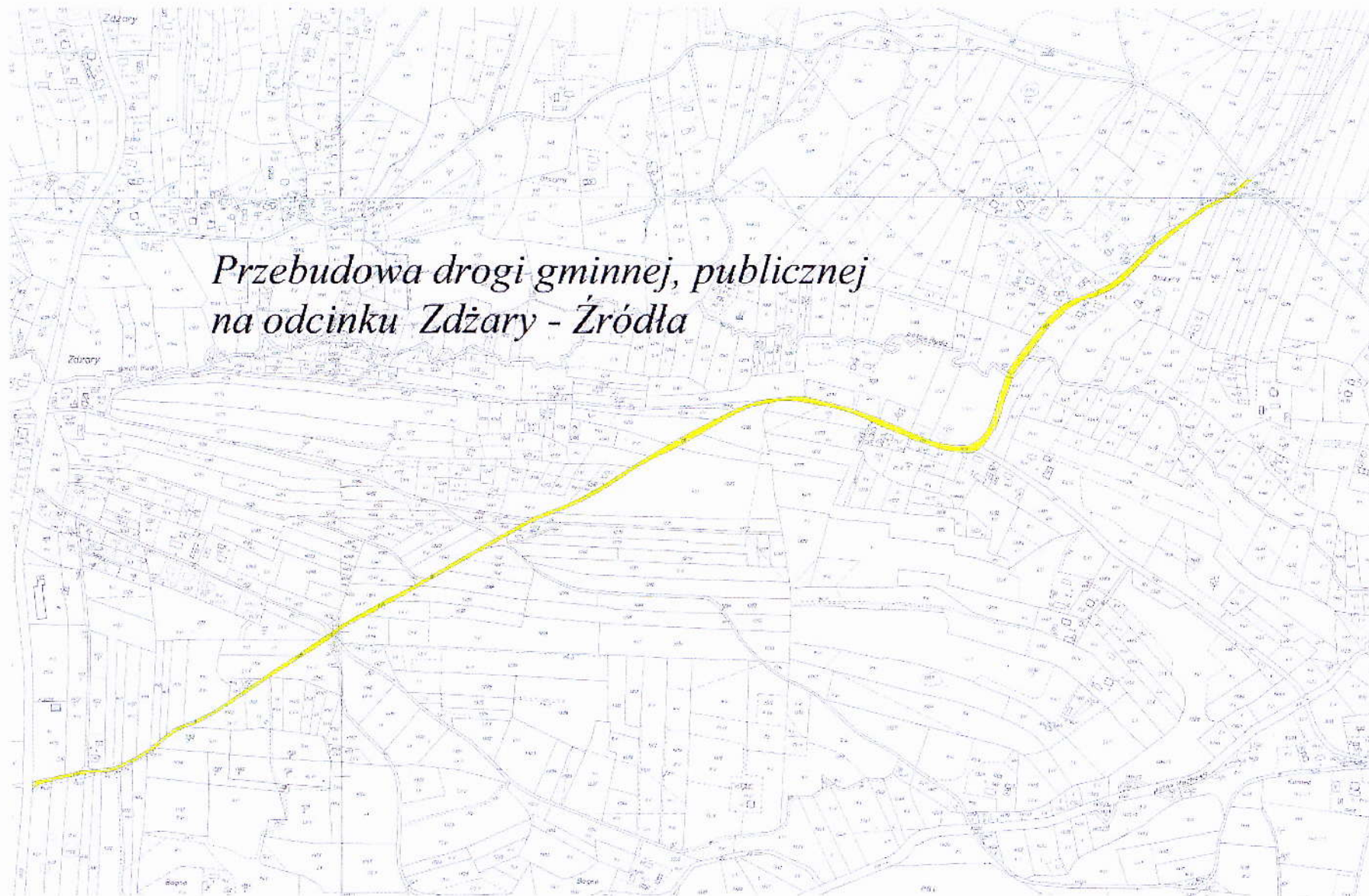
*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Nazwa zadania	PRZEBUDOWA DROGI POWIATOWEJ Nr 1324 ŻDZARY - POGÓRSKA WOLA na odcinku (Żdzary- do granicy Pogórska Wola)
Cel	Rewitalizacja terenów powojсковych poprzez przebudowę drogi powiatowej zdegradowanej ruchem ciężkich pojazdów wojskowych do drogi krajowej A-4.
Rezultaty i produkty	- Przebudowa zdewastowanej drogi powiatowej poprzez ułożenie dywanika asfaltowego 1500 mb - Umocnienie podłoża drogi w miejscach powstałych przełomów - Wykonanie nowych utwardzonych poboczy
Oddziaływanie projektu	Poprawa przejezdności na drodze powiatowej o silnym natężeniu ruchu
Czas realizacji	2010 - 2012
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	- Powiat Dębicki - Gmina Czarna
Przewidywane nakłady	800 000,00 zł
Źródło finansowania	- Środki własne powiatu Dębickiego i gminy Czarna - Środki UE (RPO WP 2007 – 2013)

3. Przebudowa drogi gminnej, publicznej Żdzary – Źródła

Droga gminna Żdzary – Źródła, Źródło: Urząd Gminy Czarna

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Zdjęcia. Droga gminna Żdzary - Żródła, Źródło: Urząd Gminy Czarna

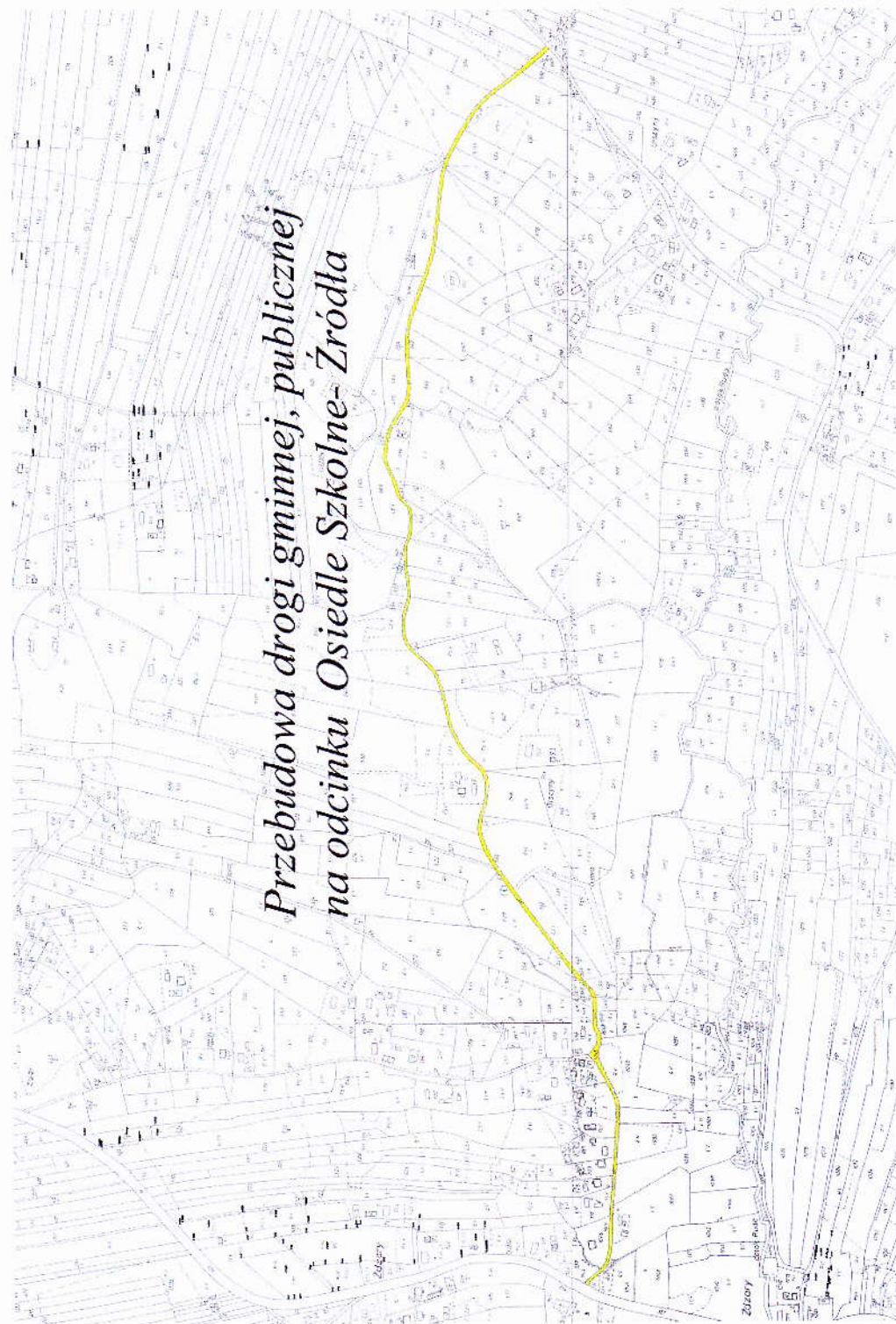

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna -
na lata 2008 - 2013*

Nazwa zadania	Przebudowa drogi gminnej, publicznej Żdzary - Źródła
Cel	Rewitalizacja terenów powojсковych poprzez przebudowę zniszczonej drogi gminnej
Rezultaty i produkty	- Wykonanie przebudowy drogi gminnej na długości 1300mb - Ułożenie dywanika asfaltowego - Przebudowa poboczy drogi
Oddziaływanie projektu	- Poprawa jakości drogi publicznej i wykorzystanie jej jako ścieżki rekreacyjnej - Wzrost atrakcyjności turystycznej rewitalizowanego terenu
Czas realizacji	2009 - 2011
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	- Gmina Czarna - inne podmioty
Przewidywane nakłady	260 000,00 zł
Źródło finansowania	- Środki własne gminy Czarna - Środki UE (RPO WP 2007 - 2013)

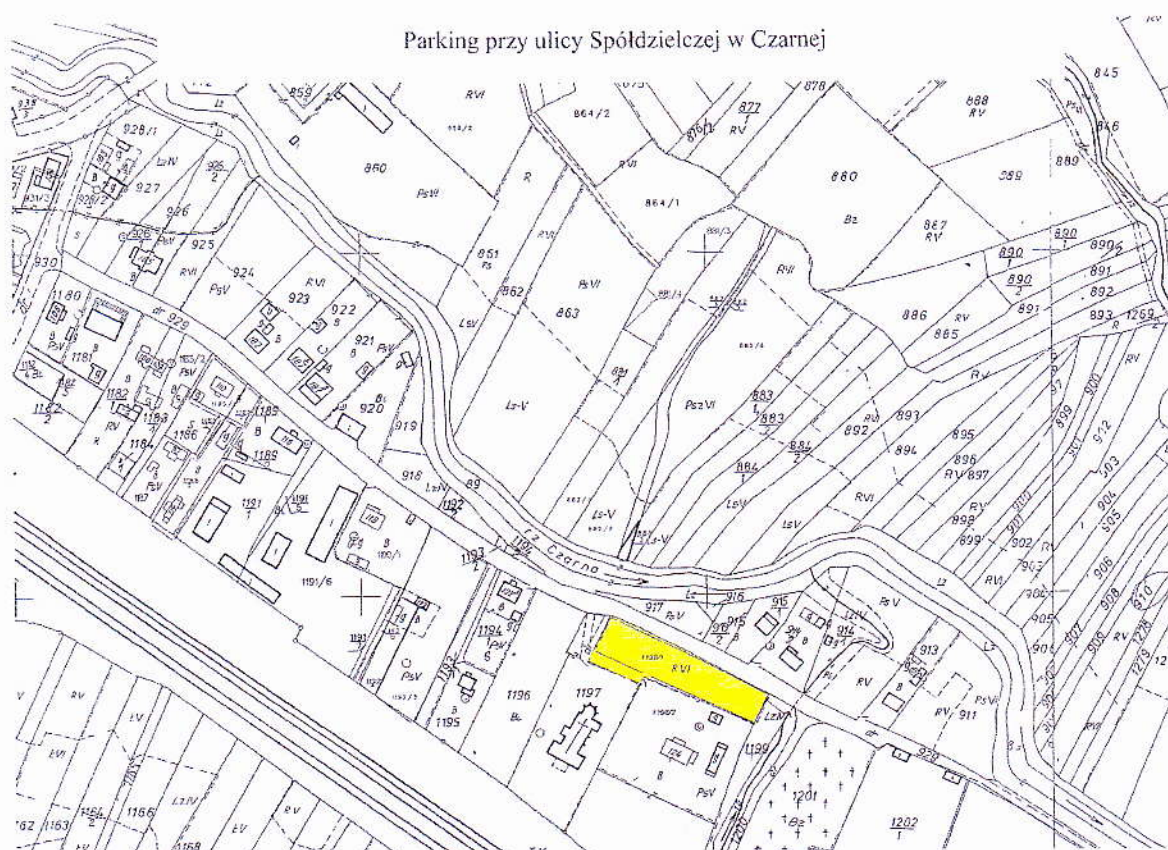
4. Przebudowa drogi gminnej, publicznej na odcinku Osiedle Szkolne – Źródła

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojennych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

Nazwa zadania	PRZEBUDOWA DROGI GMINNEJ - PUBLICZNEJ na odcinku OSIEDLE SZKOLNE - ŹRÓDŁA w miejscowości Źdzary
Cel	Rewitalizacja terenów powojennych poprzez przebudowę zniszczonej drogi gminnej
Rezultaty i produkty	- Wykonanie przebudowy drogi na długości 1400mb - Wykonanie dywanika asfaltowego - Wykonanie nowych poboczy drogi
Oddziaływanie projektu	- Poprawa jakości drogi publicznej i wykorzystanie jej jako ścieżki rekreacyjnej - Wzrost atrakcyjności turystycznej rewitalizowanego terenu - Funkcja edukacyjna
Czas realizacji	2009 - 2011
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	- Gmina Czarna - inne podmioty
Przewidywane nakłady	280 000,00 zł
Źródło finansowania	- Środki własne gminy Czarna - Środki UE (RPO WP 2007 - 2013)

5. Parking przy ulicy Spółdzielczej w Czarnej

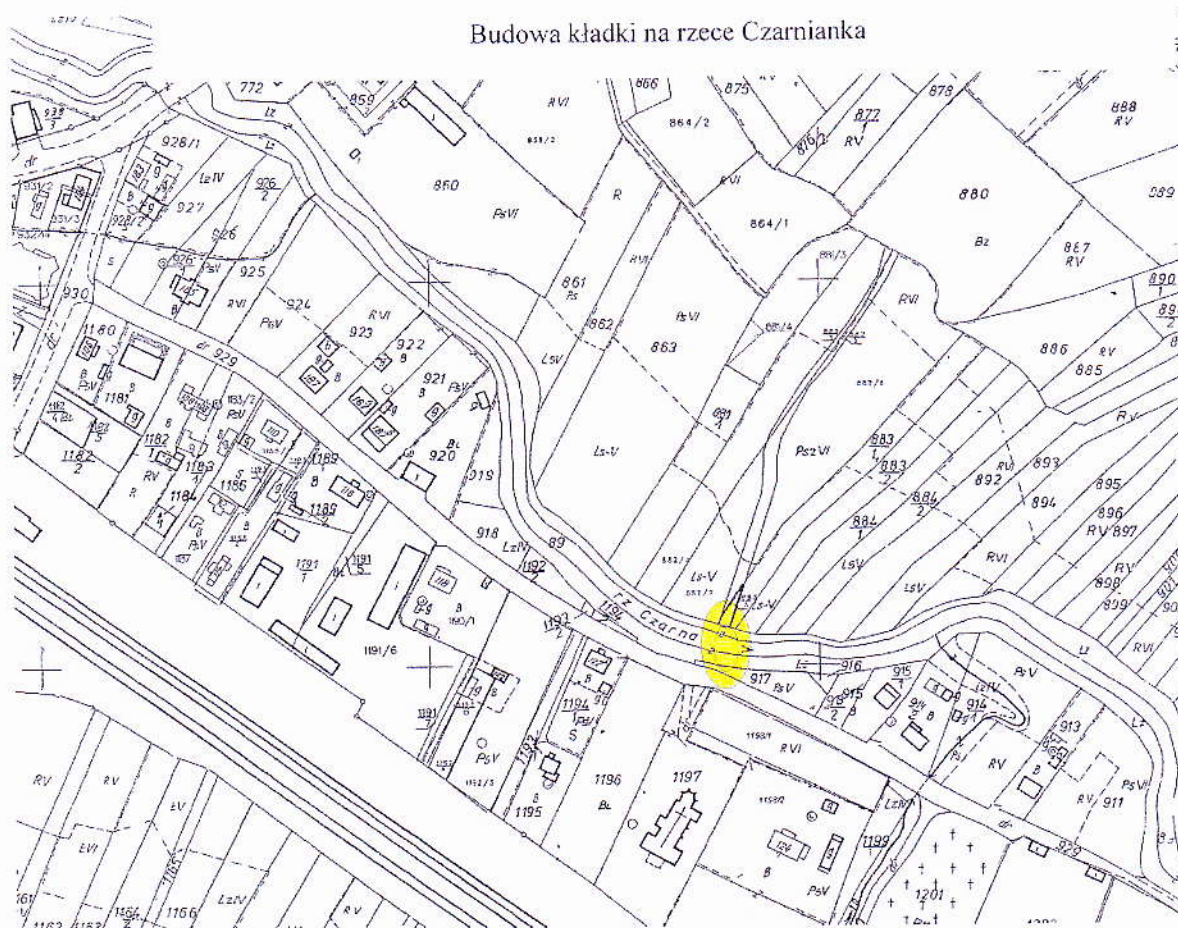
*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Miejsce budowy parkingu przy ul. Spółdzielczej w Czarnej

Nazwa zadania	PARKING PRZY UL SPÓŁDZIELCZEJ W CZARNEJ
Cel	Rewitalizacja terenu poprzez budowę parkingu
Rezultaty i produkty	- Budowa parkingu dla samochodów, z miejscem postoju dla rowerów, oznaczony tablicą informacyjną o historii walk z okresu I wojny światowej na terenie gminy wraz z historią zabytkowego cmentarza
Oddziaływanie projektu	- Zagospodarowanie terenu objętego rewitalizacją - Funkcja edukacyjna miejsca i możliwość zwiedzania zabytkowej nekropolii wojskowej
Czas realizacji	2010 - 2011
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	- Gmina Czarna - inne podmioty
Przewidywane nakłady	300 000,00 zł
Źródło finansowania	- Środki własne gminy Czarna - Środki UE (RPO WP 2007 - 2013)

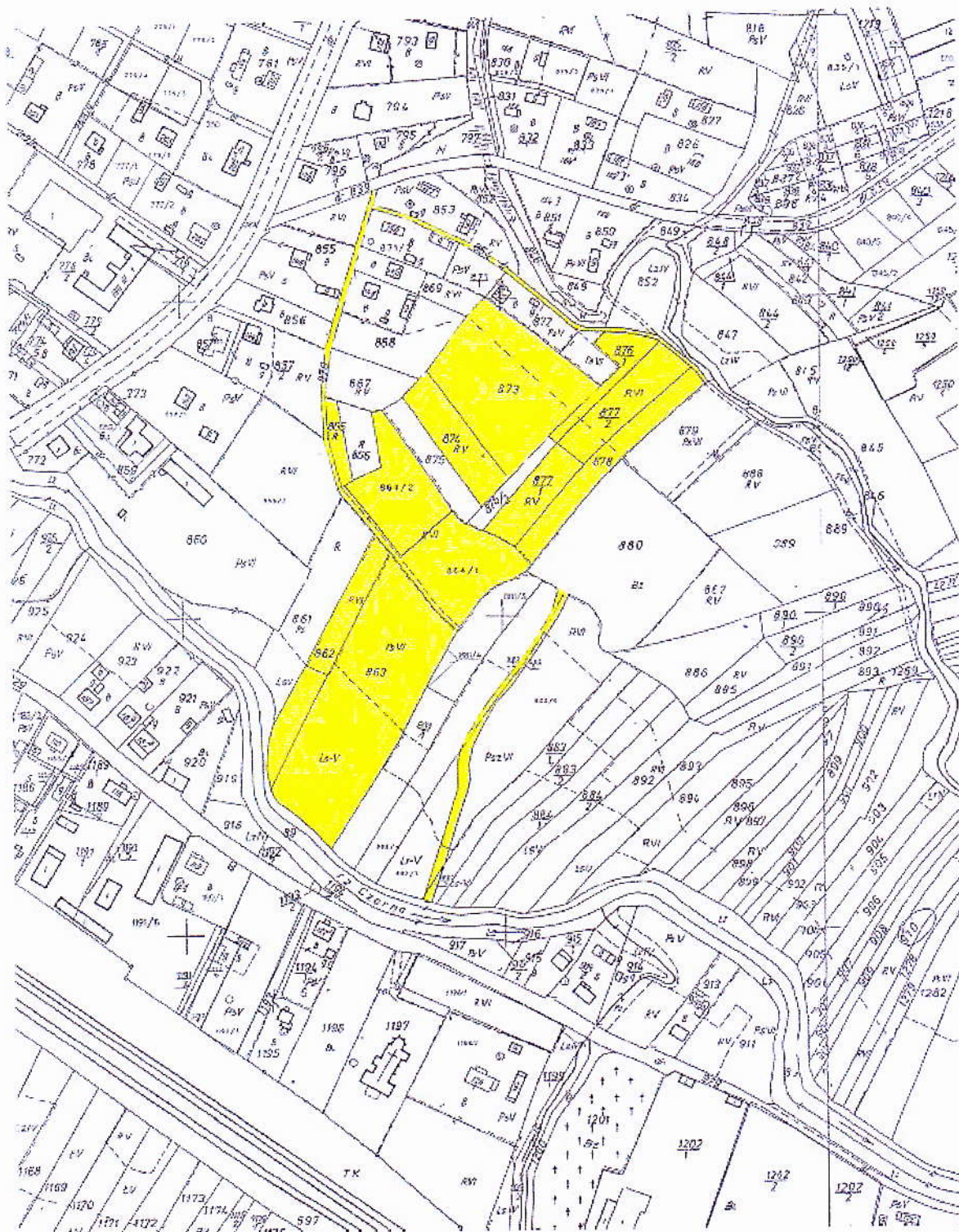
6. Budowa kładki na rzece „Czarnianka”

Nazwa zadania	BUDOWA KŁADKI NA RZECE" CZARNIANKA" łączącej ul. Spółdzielczą z Parkiem Turystyczno -Rekreacyjnym w Czarnej
Cel	Rewitalizacja terenu poprzez budowę kładki
Rezultaty i produkty	- Budowa kładki łączącej parking z Parkiem turystyczno - rekreacyjnym
Oddziaływanie projektu	- Zagospodarowanie terenu objętego rewitalizacją - Funkcja turystyczno - rekreacyjna - Trasa ścieżki rowerowej i pieszej
Czas realizacji	2011 - 2012
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	- Gmina Czarna - inne podmioty
Przewidywane nakłady	1 500 000,00 zł
Źródło finansowania	- Środki własne gminy Czarna - Środki UE (RPO WP 2007 – 2013)

7. Park Turystyczno - Rekreacyjny w Czarnej

Park Turystyczno-Rekreacyjny w Czarnej

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

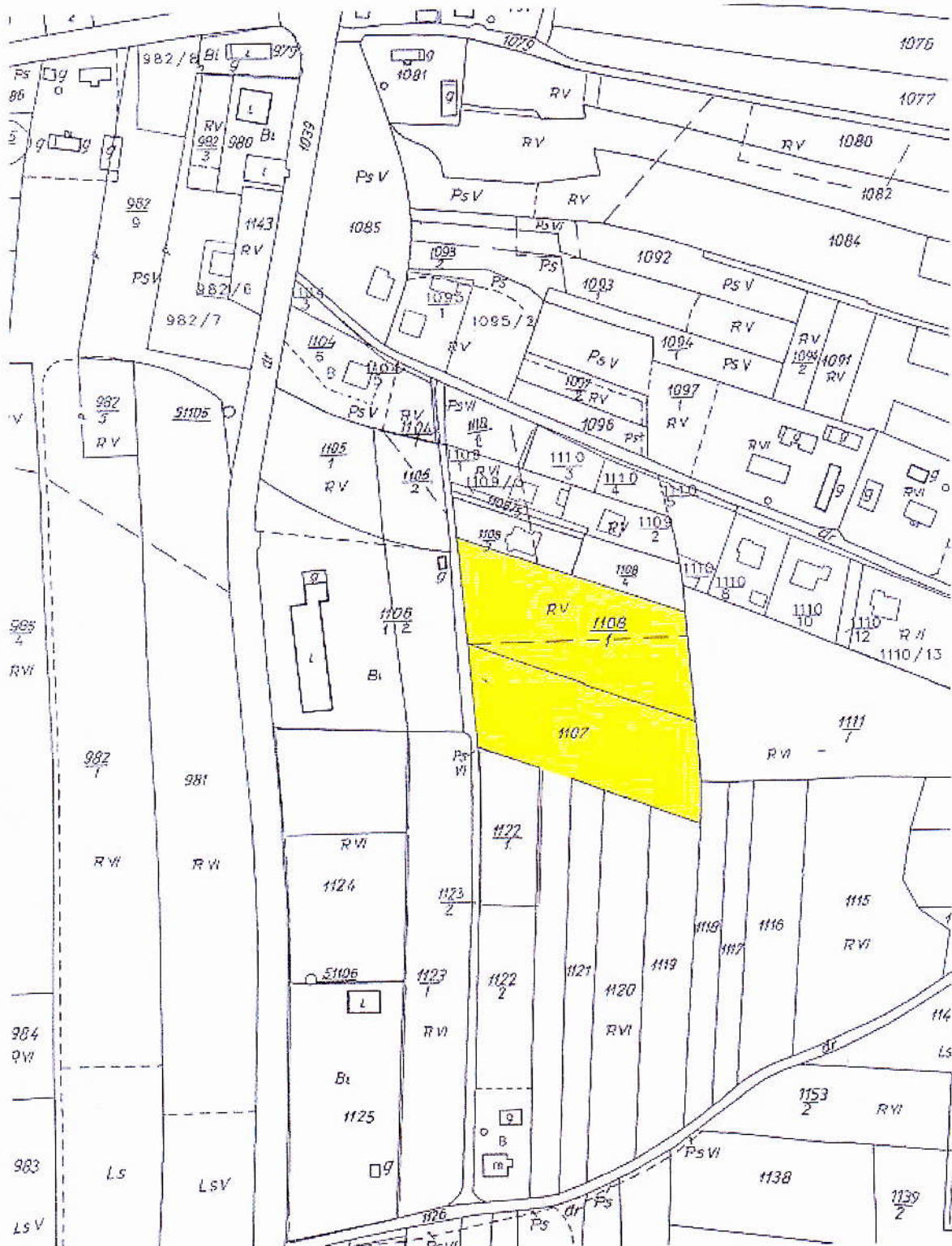
Nazwa zadania	PARK TURYSTYCZNO - REKREACYJNY W CZARNEJ
Cel	Rewitalizacja terenów powojсковych poprzez budowę parku
Rezultaty i produkty	- Budowa kortów tenisowych (2 sztuki) - Budowa boisk do piłki siatkowej plażowej (2 sztuki) - Wykonanie oświetlenia parku - Wykonanie ścieżki pieszej, rowerowej i narciarskiej - Wykonanie budynku socjalnego - Wykonanie i urządzenie placu zabaw dla dzieci
Oddziaływanie projektu	- Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy - Zagospodarowanie terenu rewitalizowanego - Zapewnienie czynnego wypoczynku dla mieszkańców i turystów
Czas realizacji	2009 - 2011
Institucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	- Gmina Czarna - inne podmioty
Przewidywane nakłady	2 500 000,00 zł
Źródło finansowania	Środki własne gminy Czarna Środki UE (RPO WP 2007 - 2013)

8. Boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół im. Lotników Brytyjskich w Żdżarach

Lokalizacja boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkół im. Lotników Brytyjskich w Żdżarach,
Źródło: Urząd Gminy Czarna

Boisko wielofunkcyjne przy ZS w Zdżarach

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

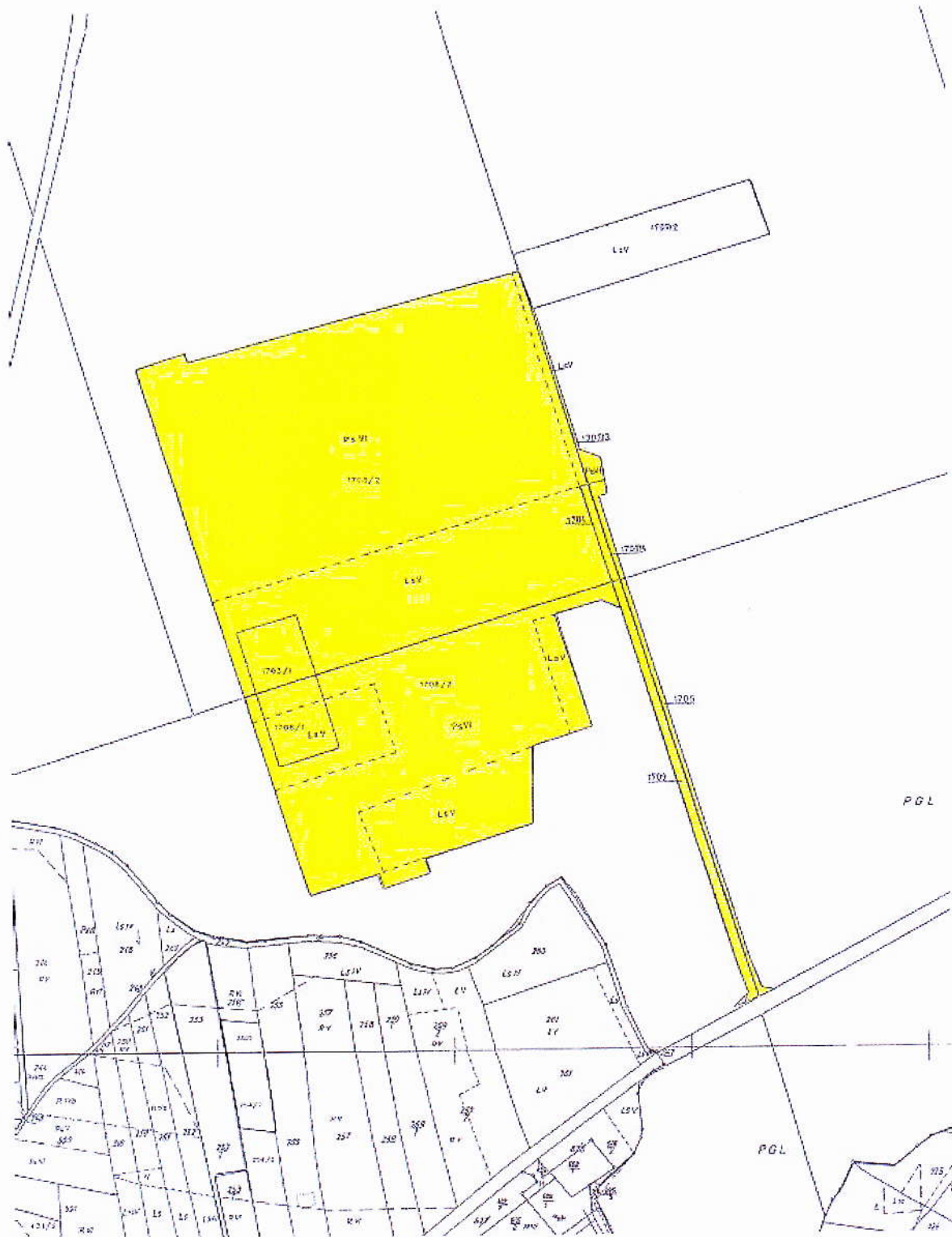
Nazwa zadania	Boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół im. Lotników Brytyjskich w Żdżarach
Cel	Rewitalizacja terenów powojсковych poprzez budowę boiska wielofunkcyjnego przy szkole
Rezultaty i produkty	Wykonanie boiska wielofunkcyjnego o nawierzchni sztucznej składającej się z: - boiska do tenisa; - boiska do piłki siatkowej; - boiska do koszykówki.
Oddziaływanie projektu	- Stworzenie warunków do uprawiania sportu dla dzieci i młodzieży - Podwyższenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej dla turystów rewitalizowanego terenu
Czas realizacji	2009 - 2010
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	- Gmina Czarna - inne podmioty
Przewidywane nakłady	400 000,00 zł
Źródło finansowania	- Środki własne gminy Czarna - Środki UE (RPO WP 2007 – 2013)

9. Rewitalizacja terenów byłej Bazy Wojskowej Wojsk Federacji Rosyjskiej w Czarnej i Żdżarach

Budynek po byłej jednostce wojskowej, Źródło: Urząd Gminy Czarna

Rewitalizacja terenów byłej bazy wojskowej
Wojsk Federacji Rosyjskiej w Czarnej i Żdżarach

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojennych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

Zdewastowany budynek koszarowy, Źródło: Urząd Gminy Czarna

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Zdjęcia. Zdegradowany teren po byłej jednostce wojskowej, Źródło: Urząd Gminy Czarna

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Nazwa zadania	REWITALIZACJA TERENÓW BAZY WOJSKOWEJ WOJSK FEDERACJI ROSYJSKIEJ POŁOŻONEJ NA TERENIE CZARNEJ I ŻDŻAR
Cel	Przywrócenie przyrodzie terenów byłej bazy wojskowej poprzez rewitalizację
Rezultaty i produkty	- Przebudowa drogi łączącej bazę z drogą Nr 2403 Machowa - Czarna o długości 680 mb - Oświetlenie drogi do bazy i terenu bazy - Roboty rozbiórkowe i zabezpieczające: - rozbiórka bloku mieszkalnego - rozbiórka bunkra (1 sztuka) - rozbiórka kotłowni - rozbiórka budynków i budowli infrastruktury wojskowej - remont bunkra widokomorowego - Zagospodarowanie bunkra (1 sztuka) oraz umieszczenie tablicy informacyjnej - Nasadzenia drzew
Oddziaływanie projektu	- Funkcja rekreacyjno - edukacyjna - Przywrócenie przyrodzie zdegradowanego terenu oraz rewitalizacja terenów bazy wojskowej
Czas realizacji	2009 - 2010
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	- Gmina Czarna - inne podmioty
Przewidywane nakłady	2 000 000,00 zł
Źródło finansowania	- Środki własne gminy Czarna - Środki UE (RPO WP 2007 - 2013)

10. Ścieżka Przyrodniczo - Edukacyjno - Sportowa przez tereny rewitalizowane

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Nazwa zadania	ŚCIEŻKA PRZYRODNICZO-EDUKACYJNO -SPORTOWA PRZEBIEGAJĄCA PRZEZ TERENY REWITALIZOWANE
Cel	Oznakowanie ścieżki do turystyki pieszej, rowerowej i narciarskiej w miejscowości Czarna i Żdźary
Rezultaty i produkty	- Wykonanie i oznakowania ścieżki wraz z tablicami informacyjnymi: - Park Turystyczno - Rekreacyjny w Czarnej, kładka na rzece „Czamiaka”, parking na ul. Spółdzielczej, ul. Zawiszy, ul. Zielona, droga przez las, kapliczka, ul. Krakowska, droga powiatowa nr 2403, droga gminna Żdźary - Źródła, droga gminna Osiedle Szkolne - Źródła, ZS w Żdźarach, droga powiatowa nr 1324, aleja dębowa w Żdźarach, obelisk poświęcony lotnikom brytyjskim w Żdźarach, Baza wojsk Federacji Rosyjskiej w Czarnej i Żdźarach.
Oddziaływanie projektu	- Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy na terenach objętych rewitalizacją - Funkcja edukacyjna i rekreacyjno - sportowa
Czas realizacji	2010 - 2011
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	- Gmina Czarna - inne podmioty
Przewidywane nakłady	30 000,00 zł
Źródło finansowania	- Środki własne gminy Czarna - Środki UE (RPO WP 2007 - 2013)

4. Kryteria wyboru pilotażu i kolejność realizacji

Z przeprowadzonej analizy uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych (w tym potencjału własnego) oraz szans i zagrożeń rozwoju obszaru zdegradowanego gminy Czarna, a także założeń planowania strategicznego zawartego w dokumentach sporządzonych przez władze gminy, wynikają priorytetowe działania władz samorządowych, które mają być podjęte, w obszarze rewitalizacji, dla których sporządzony jest ten program.

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji obejmuje swoim obszarem najważniejsze z punktu widzenia interesu lokalnej społeczności tereny. Pilotażowe projekty rewitalizacyjne ujęte w niniejszym dokumencie zostały zidentyfikowane na podstawie analizy kluczowych płaszczyzn rozwojowych gminy oraz potrzeby interwencji, zwłaszcza władz samorządowych, w specyficzne obszary społeczne, gospodarcze i przestrzenne na terenie rewitalizowanych części gminy.

Pilotażowe projekty zostały zidentyfikowane i opisane według dostępnej dokumentacji oraz wiedzy osób, które będą odpowiedzialne za ich przyszłe wdrażanie, a także według stanu zaawansowania ich przygotowania. Wzięto również pod uwagę

możliwości budżetowe władz gminy, a także organizacji i podmiotów zaangażowanych w ich realizację.

Zawarty w niniejszym opracowaniu zbiór pilotażowych projektów wskazuje na potrzebę interwencji w określonych płaszczyznach życia społeczno-gospodarczego gminy Czarna. Stanowiąc może podstawę do ubiegania się o środki z funduszy strukturalnych UE. Wskazane poniżej kryteria są ogólnymi aspektami, którymi kierowano się i które wpłynęły na pilotaż i kolejność realizacji zadań wskazanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojkowych Gminy Czarna.

Przy wyborze projektów oraz ustaleniu kolejności realizacji zadań wzięto pod uwagę następujące kryteria:

- Zgodność zapisów dokumentów programowych rozwoju gminy oraz regionu,
- Poziom zaawansowania w przygotowaniu dokumentacji projektów w ramach rewitalizacji,
- Intensywność wpływu na osiągnięcie zakładanych celów – spójności społeczno-gospodarczej,
- Intensywność wpływu realizacji projektu na podniesienie walorów i atrakcyjności terenów zdegradowanych,
- Powiązanie z innymi projektami dotyczącymi rozwoju przestrzennego, społecznego i gospodarczego,
- Akceptacja społeczna i poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców,
- Określone zasoby finansowe,
- Możliwość uzyskania współfinansowania ze źródeł zewnętrznych.

5. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć

Lokalny Program Rewitalizacji jest niezbędnym załącznikiem w przypadku aplikowania o środki zewnętrzne na realizację zawartych w nim zadań.

Priorytetowym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji jest ogólny wzrost społeczno - gospodarczy. Koncepcja ta ma charakter długoterminowy. W wyniku jej realizacji powstaną następujące efekty, których miernikiem są oczekiwane wskaźniki produktów, rezultatów i oddziaływania.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

Produkt to bezpośredni, materialny efekt zrealizowanych działań, musi być osiągnięty w trakcie „życia” projektu, przyczynia się do osiągnięcia rezultatów, a przez to celów bezpośrednich. Wskaźniki produktu odnoszą się do działalności. Liczone są w jednostkach materialnych lub monetarnych (np. długość zbudowanej drogi czy ilość firm, które uzyskały pomoc).

Rezultat jest fizycznym efektem osiągnięcia celu bezpośredniego i bezpośrednim wpływem zrealizowanych działań - stworzonych produktów. Rezultat osiągnany jest natychmiast po realizacji projektu i określa zmiany jakie nastąpiły u beneficjentów. Wskaźniki rezultatu odpowiadają bezpośrednim z natychmiastowych efektów wynikających z programu. Dostarczają one informacji o zmianach dotyczących beneficjentów. Wskaźniki te mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, liczba skutecznie przeszkolonych, liczba wypadków drogowych, itp.) lub finansowych (zwiększenie się środków finansowych sektora prywatnego, zmniejszenie kosztów transportu).

Oddziaływanie to długofalowe konsekwencje z wytworzenia produktów dla beneficjentów pośrednich, a także pośrednie konsekwencje dla innych adresatów. Wskaźniki oddziaływania odnoszą się natomiast do skutków danego programu wykraczających poza natychmiastowe efekty dla beneficjentów (np. wpływ projektu na sytuację społeczno-gospodarczą w pewnym okresie od zakończenia jego realizacji).

Poniżej zestawiono przykładowe wskaźniki realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna na lata 2008 - 2013. Na kilkuletni okres planowania trudno określić szczegółowe miary wskaźników, dlatego podane wskaźniki mają charakter szacunkowy i mogą ulec zmianie w toku realizacji projektów rewitalizacji.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojkowych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Faza cyklu interwencji	Wskaźnik	Szacunkowa wartość wskaźnika	Jednostka miary
Produkt	Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój i poprawiających atrakcyjność obszaru rewitalizacji	10	sztuk
	Liczba projektów z zakresu infrastruktury technicznej	7	sztuk
	Liczba projektów z zakresu infrastruktury społecznej	6	sztuk
	Długość przebudowanych/ wyremontowanych dróg na obszarach objętych wsparciem	9 380	m
	Liczba wybudowanych parkingów	1	sztuk
	Liczba wybudowanych budynków	1	sztuk
	Liczba powstałych obiektów turystycznych, rekreacyjnych i sportowych	10	sztuk
	Liczba przebudowanych obiektów inżynierskich	1	sztuk
	Liczba odnowionych budynków powojkowych	1	sztuk
Rezultat	Liczba imprez organizowanych z wykorzystaniem infrastruktury objętej wsparciem	15	sztuk
	Liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem	8 502	osoby
	Powierzchnia zrewitalizowanego obszaru	3 583	ha
	Liczba nowych przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie objętym wsparciem	15	sztuk
	Liczba osób korzystających z infrastruktury objętej wsparciem	8 502	osoby
	Zmniejszenie liczby wypadków	20	sztuk
Oddziaływanie	Wzrost liczby miejsc pracy po zakończeniu realizacji projektów	15	sztuk
	Napływ młodych mieszkańców	300	osoby
	Nowe MSP	10	sztuk
	Spadek liczby wypadków	40	sztuk
	Wzrost liczby osób aktywnie spędzających wolny czas	1 000	osoby
	Wzrost liczby turystów	2 500	osoby
	Zwiększenie liczby świadczonych usług społecznych (edukacyjnych czy rekreacyjnych)	10	sztuk

Dzięki realizacji wyżej wymienionych wskaźników zostaną osiągnięte następujące cele Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna:

- ożywienie społeczno-gospodarcze zdegradowanego obszaru rewitalizacji,
- osiągnięcie ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji,
- poprawa wizerunku i tożsamości lokalnej mieszkańców,
- integracja mieszkańców, tworzenie równych szans oraz rozwój zasobów ludzkich,
- ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji,
- rozwój turystyki i kultury,
- poprawa warunków oraz bazy turystycznej, rekreacyjnej i sportowej umożliwiającej rozwój aktywności mieszkańców gminy i turystów,
- poprawa bezpieczeństwa zbiorowego i osobistego mieszkańców.

Powyższe cele procesów rewitalizacji zdegradowanych obszarów powojkowych, analiza SWOT oraz diagnoza stanu obszaru rewitalizacji posłużyły jako podstawa do określenia celu nadrzędnego i strategicznych celów realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna, a także działań proponowanych do podjęcia w ramach programu.

Cel nadrzędny programu:

Wzrost poziomu życia mieszkańców oraz poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji poprzez kompleksową odnowę przestrzenną, gospodarczą i społeczną.

Cele strategiczne:

Cel I. Ożywienie społeczno - gospodarcze oraz podniesienie jakości przestrzeni publicznej

Działania:

1. Poprawa użyteczności i wprowadzenie właściwej funkcji przestrzeni publicznej,
2. Porządkowanie tkanki urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowywanie przestrzeni w harmonii z otoczeniem.

Cel II. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej gminy

Działania:

1. Rewaloryzacja obiektów o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym,
2. Budowa i modernizacja publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych i kulturalnych oraz zagospodarowanie terenów.

Cel III. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej

Działania:

1. Modernizacja dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą znajdującą się na obszarze rewitalizacji,
2. Budowa i poprawa funkcjonowania obiektów o istotnych funkcjach społecznych.

V. Plan działań przestrzennych (techniczno - materialnych), gospodarczych i społecznych w okresie 2008 - 2013 na obszarze rewitalizowanym

Planowane w latach 2008-2013 działania na obszarze zdegradowanym gminy Czarna podzielono na trzy kategorie: przestrzenne, gospodarcze i społeczne.

Działania przestrzenne mają na celu kształtowanie nowego ładu przestrzennego obszaru rewitalizowanego i integrację zdegradowanych terenów powojсковych. Porządkowanie "starej tkanki urbanistycznej", wprowadzanie nowych elementów architektonicznych jest także sposobem promocji nowego wizerunku gminy. Do działań przestrzennych zalicza się m.in.: rozwój infrastruktury technicznej, a także rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej i turystycznej.

Działania gospodarcze to m.in.: wsparcie przedsiębiorczości czy działania dotyczące rozwoju turystyki oraz innych sektorów gospodarki. Działania gospodarcze prowadzą do pozytywnych skutków ekonomicznych takich jak: wzrost dochodu firm, wzrost oddziaływania na rozwój różnych działalności lokalnych, ożywienie życia społeczno-gospodarczego, pobudzenie aktywności lokalnych środowisk, stworzenie nowych miejsc pracy.

Działania społeczne to przede wszystkim rozwój zasobów ludzkich, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, tworzenie równych szans, zapobieganie zjawisku bezrobocia czy aktywizacja środowisk dziecięcych i młodzieżowych.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji miejscowości Czarna i Żdźary określono następujące cele szczegółowe - priorytety:

- przestrzenne:
  - rozwój infrastruktury technicznej,
  - rozwój transportu,
  - rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej i turystycznej.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

- gospodarcze:
  - rozwój turystyki.
- społeczne:
  - rozwój zasobów ludzkich,
  - walka z patologiami społecznymi,
  - tworzenie równych szans,
  - aktywizacja środowisk dziecięcych i młodzieżowych.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojkowych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

Planowane Działania							
Lp.	Nazwa planowanego działania	Rodzaj działania	Cele szczegółowe - priorytety	Etapy działania wraz z czasem realizacji	Oczekiwane rezultaty	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Nakłady do poniesienia (PLN)
1.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2403 na odcinku Żdzary - Czarna	- przestrzenne	- rozwój infrastruktury technicznej - rozwój transportu	2010 - 2011	- poprawa stanu infrastruktury drogowej, - skrócenie czasu przejazdu samochodów, - zmniejszenie liczby wypadków drogowych.	- Urząd Gminy Czarna - Starostwo Powiatowe w Dębicy	6 000 000,00
2.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1324 na odcinku Żdzary - Pogórska Wola	- przestrzenne	- rozwój infrastruktury technicznej - rozwój transportu	2010 - 2012	- poprawa stanu infrastruktury drogowej, - skrócenie czasu przejazdu samochodów, - zmniejszenie liczby wypadków drogowych.	- Urząd Gminy Czarna - Starostwo Powiatowe w Dębicy	800 000,00
3.	Przebudowa drogi gminnej, publicznej Żdzary- Źródła	- przestrzenne	- rozwój infrastruktury technicznej - rozwój transportu - rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej i turystycznej	2009 - 2011	- poprawa stanu infrastruktury drogowej, - skrócenie czasu przejazdu samochodów, - zmniejszenie liczby wypadków drogowych, - wzrost liczby turystów (poprzez wykorzystanie drogi jako ścieżki rekreacyjnej).	- Urząd Gminy Czarna - inne instytucje i podmioty	260 000,00
4.	Przebudowa drogi gminnej, publicznej na odcinku Osiedle Szkolne-Źródła	- przestrzenne	- rozwój infrastruktury technicznej - rozwój transportu - rozwój	2009 - 2011	- poprawa stanu infrastruktury drogowej, - skrócenie czasu przejazdu samochodów, - zmniejszenie liczby	- Urząd Gminy Czarna - inne instytucje i podmioty	280 000,00

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojkowych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

			infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej		wypadków drogowych, - poprawa bezpieczeństwa pieszych, - wzrost liczby turystów (poprzez wykorzystanie drogi jako ścieżki rekreacyjnej).		
5.	Parking przy ulicy Spółdzielczej w Czarnej	działanie wiodące: - przestrzenne; działania pozostałe: - gospodarcze, - społeczne.	- rozwój infrastruktury technicznej - rozwój transportu - rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej - rozwój turystyki - aktywizacja środowisk dziecięcych i młodzieżowych	2010 - 2011	- wzrost estetyki przestrzeni publicznej, - poprawa stanu infrastruktury technicznej, - wzrost atrakcyjności turystycznej i edukacyjnej obszaru rewitalizacji.	- Urząd Gminy Czarna - inne instytucje i podmioty	300 000,00
6.	Budowa kładki na rzece „Czarnianka”	działanie wiodące: - przestrzenne; działania pozostałe: - gospodarcze, - społeczne.	- rozwój infrastruktury technicznej - rozwój transportu - rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej - rozwój turystyki - rozwój zasobów ludzkich - aktywizacja środowisk	2011 - 2012	- wzrost estetyki przestrzeni publicznej, - poprawa stanu infrastruktury turystycznej, - wzrost atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej obszaru rewitalizacji.	- Urząd Gminy Czarna - inne instytucje i podmioty	1 500 000,00

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojkowych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

			dziecięcych i młodzieżowych				
7.	Park Turystyczno-Rekreacyjny w Czarnej	działalność wiodące: - gospodarcze; działania pozostałe: - przestrzenne, - społeczne.	- rozwój turystyki - rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej - rozwój zasobów ludzkich - walka z patologiami społecznymi - tworzenie równych szans - aktywizacja środowisk dziecięcych i młodzieżowych	2009 – 2011	- wzrost estetyki przestrzeni publicznej, - poprawa stanu infrastruktury turystycznej i sportowej, - wzrost atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej obszaru rewitalizacji, - poprawa warunków czynnego wypoczynku mieszkańców i turystów.	- Urząd Gminy Czarna - inne instytucje i podmioty	2 500 000,00
8.	Boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół im. Lotników Brytyjskich w Żdźarach	działalność wiodące: - społeczne; działania pozostałe: - przestrzenne.	- rozwój zasobów ludzkich - walka z patologiami społecznymi - tworzenie równych szans - aktywizacja środowisk dziecięcych i młodzieżowych - rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej	2009 – 2010	- poprawa stanu lokalnej infrastruktury sportowej, - stworzenie warunków do uprawiania sportu dla dzieci i młodzieży, - podwyższenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej obszaru rewitalizacji.	- Urząd Gminy Czarna - inne instytucje i podmioty	400 000,00

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojkowych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

9.	Rewitalizacja terenów byłej Bazy Wojskowej Wojsk Federacji Rosyjskiej w Czarnej i Żdżarach	działanie wiodące: - przestrzenne; działania pozostałe: - gospodarcze, - społeczne.	- rozwój infrastruktury technicznej - rozwój transportu - rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej - rozwój turystyki - aktywizacja środowisk dziecięcych i młodzieżowych	2009 - 2010	- poprawa stanu i jakości infrastruktury drogowej, - poprawa bezpieczeństwa publicznego, - nadanie rewitalizowanemu obszarowi funkcji rekreacyjnych i edukacyjnych, - poprawa stanu środowiska przyrodniczego.	- Urząd Gminy Czarna - inne instytucje i podmioty	2 000 000,00
10.	Ścieżka Przyrodniczo - Edukacyjno-Sportowa przez tereny rewitalizowane	działanie wiodące: - gospodarcze działania pozostałe - przestrzenne; - społeczne.	- rozwój turystyki - rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej - aktywizacja środowisk dziecięcych i młodzieżowych	2010 - 2012	- poprawa stanu infrastruktury turystycznej, - wzrost liczby turystów, - poprawa warunków rekreacyjnych, edukacyjnych i sportowych na obszarze rewitalizacji.	- Urząd Gminy Czarna - inne instytucje i podmioty	30 000,00

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojkowych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

VI. Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2008 - 2013

Plan finansowy realizacji lokalnego programu rewitalizacji na lata 2008 - 2013 jest sumą planowanych nakładów w rozbiciu na źródła finansowania.

Tabela. Źródła finansowania projektów lokalnego programu rewitalizacji w latach 2008 - 2013 (w PLN)

Projekty i zadania inwestycyjne programu rewitalizacji	Budżet JST (PLN)	Środki UE	Pozostałe środki	Razem
1. Przebudowa drogi powiatowej Nr 2403 na odcinku Żdźary - Czarna	450 000,00	5 100 000,00	450 000,00	6 000 000,00
2. Przebudowa drogi powiatowej Nr 1324 na odcinku Żdźary - Pogórska Wola	60 000,00	680 000,00	60 000,00	800 000,00
3. Przebudowa drogi gminnej, publicznej Żdźary- Źródła	39 000,00	221 000,00	-	260 000,00
4. Przebudowa drogi gminnej, publicznej na odcinku Osiedle Szkolne-Źródła	42 000,00	238 000,00	-	280 000,00
5. Parking przy ulicy Spółdzielczej w Czarniej	45 000,00	255 000,00	-	300 000,00
6. Budowa kładki na rzece „Czarnianka”	225 000,00	1 275 000,00	-	1 500 000,00
7. Park Turystyczno-Rekreacyjny w Czarniej	375 000,00	2 125 000,00	-	2 500 000,00
8. Boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół im. Lotników Brytyjskich w Żdźarach	60 000,00	340 000,00	-	400 000,00
9. Rewitalizacja terenów byłej Bazy Wojskowej Wojsk Federacji Rosyjskiej w Czarniej i Żdźarach	300 000,00	1 700 000,00	-	2 000 000,00
10. Ścieżka Przyrodniczo-Edukacyjno-Sportowa przez tereny rewitalizowane	4 500,00	25 500,00	-	30 000,00
RAZEM	1 600 500,00	11 959,500	510 000,00	14 070 000,00

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

Podstawową zasadę finansowania projektów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna będzie montaż finansowy. Preferowane będą programy, finansowane wspólnie przez samorząd, środki sektora publicznego i środki pochodzące z funduszy unijnych. Gmina zobowiązuje się przeznaczać corocznie w swoim budżecie środki służące finansowaniu zadań ujętych w projektach rewitalizacji - w całości lub części. Zakres i wielkość finansowania będą określone w uchwale budżetowej.

Plan finansowy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna obejmuje zidentyfikowane w okresie opracowywania Programu planowane przedsięwzięcia inwestycyjne w okresie 2008-2013. Ze względu na dużą liczbę przedsięwzięć możliwych do realizacji oraz długi okres planowania objęty programem wymienione projekty oraz zakres finansowy mają jedynie charakter szacunkowy. Wielkość nakładów na poszczególne zadania będzie uzależniona m.in. od zmiany cen na rynku usług i materiałów budowlanych.

Z uwagi na zmieniające się wytyczne oraz zmiany kryteriów dofinansowania Unii Europejskiej poziom dofinansowania oraz maksymalne limity kwot dofinansowania mogą ulec zmianie.

Poniższa tabela przedstawia planowane źródła finansowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna.

Tabela. Źródła finansowania programu rewitalizacji w latach 2008 - 2013 (w PLN)

Źródło finansowania	Planowana kwota (PLN)	% udział w planie finansowym (w przybliżeniu)
Budżet JST	1 600 500,00	11,4
Środki UE	11 959 500,00	85
Pozostałe środki	510 000,00	3,6
RAZEM	14 070 000,00	100

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Harmonogram realizacji projektów i zadań inwestycyjnych

**Tabela. Harmonogram realizacji projektów i zadań inwestycyjnych programu rewitalizacji
w latach 2008-2013**

Lp.	Tytuł zadania	Termin realizacji					
		2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2403 na odcinku Żdżary - Czarna			+	+		
2.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1324 na odcinku Żdżary - Pogórska Wola			+	+	+	
3.	Przebudowa drogi gminnej, publicznej Żdżary- Źródła		+	+	+		
4.	Przebudowa drogi gminnej, publicznej na odcinku Osiedle Szkolne-Źródła		+	+	+		
5.	Parking przy ulicy Spółdzielczej w Czarnej			+	+		
6.	Budowa kładki na rzece „Czarnianka”				+	+	
7.	Park Turystyczno-Rekreacyjny w Czarnej		+	+	+		
8.	Boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół im. Lotników Brytyjskich w Żdżarach		+	+			
9.	Rewitalizacja terenów byłej Bazy Wojskowej Wojsk Federacji Rosyjskiej w Czarnej i Żdżarach		+	+			
10.	Ścieżka Przyrodniczo-Edukacyjno-Sportowa przez tereny rewitalizowane			+	+	+	

VII. System wdrażania – wybór prawnej formy zarządzającego programem

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji terenów powojсковych Gminy Czarna jest realizowany w oparciu o przepisy regulujące sposoby wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Gmina, korzystając ze środków finansowych funduszy strukturalnych UE zobowiązane jest przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 oraz rozporządzeniach odnoszących się do poszczególnych funduszy strukturalnych.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia. Oznacza to, że podmiot korzystający z różnych źródeł finansowania będzie musiał sprostać wielu wymaganiom formalnym. Dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących ze źródeł unijnych.

Lokalny Program Rewitalizacji terenów powojсковych Gminy Czarna realizowany będzie w horyzoncie czasowym 2008-2013, po jego zatwierdzeniu przez Radę Gminy Czarna. Po przyjęciu dokumentu przez Radę Gminy, za jego właściwe wdrożenie oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji odpowiedzialny będzie organ wykonawczy gminy tj. Wójt Gminy Czarna. Do pomocy we właściwym wdrożeniu Programu Wójt dysponuje aparatem wykonawczym, w postaci Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych gminy.

Wśród komórek organizacyjnych Urzędu Gminy najściślej zaangażowanych w realizację projektów wynikających z Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna wskazać należy:

Referat Inwestycji i Ochrony Środowiska do którego zadań należy m.in.:

- przygotowanie i prowadzenie inwestycji gminnych w zakresie infrastruktury oraz budownictwa komunalnego, szkolnego i remontów,
- opracowywanie wniosków o dotacje i pożyczki – rozliczanie pozyskanych środków,
- budowa, modernizacja, ochrona dróg i obiektów mostowych,
- koordynacja i obsługa współpracy z zarządcami dróg publicznych,
- prowadzenie spraw związanych z zamówieniami publicznymi,
- oświetlenia uliczne,
- cmentarze, w tym cmentarze wojskowe,
- prognozowanie i programowanie w zakresie ochrony środowiska,
- gospodarowanie środkami GFOŚ,
- gospodarka odpadami,
- ochrony przyrody,
- gospodarka wodna,
- ochrona powietrza atmosferycznego,
- sprawy związane ze sportem.

Referat Księgowości i Referat Podatków kierowane przez **Skarbnika**. Zakres kompetencji obejmuje m.in.:

- sprawy budżetowe Gminy,
- sprawy kasowe,
- księgowość podatkową i związaną z opłatami,
- czuwanie nad przestrzeganiem zasad i form postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych,
- współpracowanie w przygotowaniu wniosków o uzyskanie środków z funduszy pomocowych, pożyczek niskooprocentowanych i wniosków kredytowych,
- prowadzenie wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym.

Referat ds. rolnictwa, gospodarki gruntami i gospodarki przestrzennej zajmujący się m.in.:

- planowaniem przestrzennym,
- polityką dotyczącą gminnych lokali mieszkalnych,
- regulowaniem stanów prawnych nieruchomości,
- gospodarowaniem nieruchomościami gminnymi,
- egzekwowaniem opłat z tytułu użytkowania wieczystego, dzierżawy gruntów,
- prywatyzacją zasobów gminy.

Referat ds. Obywatelskich zajmujący się m.in.:

- ewidencją ludności,
- prowadzeniem rejestru wyborców,
- obroną cywilną i sprawami wojskowymi,
- sprawami dotyczącymi działalności gospodarczej.

Dla obsługi projektów i zadań inwestycyjnych konieczne będzie współdziałanie wspomnianych komórek organizacyjnych.

System wdrażania na poziomie Urzędu Gminy obejmować będzie następujące działania:

- przygotowanie dokumentacji zadań objętych Programem,
- występowanie z wnioskami o dofinansowanie,
- przeprowadzenie procedur wyboru wykonawców zadań,
- kontraktowanie,
- monitorowanie przebiegu prac w ramach poszczególnych projektów,
- raportowanie kwartalne i roczne,
- przygotowanie propozycji dotyczących korekt w zakresie poszczególnych zadań,
- prowadzenie rozliczeń finansowych,
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.
- prowadzenie cyklicznych spotkań (zamkniętych i otwartych) w celu optymalizacji działań.

Za poszczególne zakresy zadań odpowiadają wcześniej wymienione komórki organizacyjne Urzędu Gminy, zgodnie ze swoją właściwością i zakresem odpowiedzialności.

Oprócz komórek organizacyjnych Urzędu Gminy Czarna we wdrażaniu Programu uczestniczyć będą jednostki organizacyjne działające na terenie gminy, które zgodnie ze swą właściwością, współdziałać będą z komórkami Urzędu Gminy na etapie realizacji projektów przestrzennych, gospodarczych i społecznych, a następnie odpowiedzialne będą za ich późniejsze funkcjonowanie.

Warunkiem niezbędnym dla pełnego wdrożenia Programu jest również uwzględnianie wydatków z nim związanych w kolejnych budżetach na lata 2009 - 2013. Za ten element odpowiada Rada Gminy. Dlatego też Wójt, przedkładając Radzie projekty budżetów powinien przetransponować do nich założenia finansowe zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Czarna przewidziane w nim na dany rok.

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji terenów powojсковych Gminy Czarna będzie pełnił Wójt Gminy. Wójt poprzez zarządzenie powołuje pełnomocnika ds. rewitalizacji oraz horyzontalny zespół zadaniowy ds. rewitalizacji.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

Pełnomocnik ds. rewitalizacji pełni funkcję koordynatora zespołu zadaniowego przygotowującego program rewitalizacji, natomiast horyzontalny zespół zadaniowy ds. rewitalizacji składa się z pracowników Urzędu Gminy z różnych referatów niezbędnych do przygotowania Programu Rewitalizacji (w tym osób odpowiedzialnych za budżet gminy) oraz przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, a także jednostek współpracujących.

Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje między innymi:

- ✓ zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Programu,
- ✓ zapewnienie zgodności realizacji Programu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
- ✓ zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Programu,
- ✓ przygotowanie rocznych raportów nt. wdrażania Programu, zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
- ✓ dokonanie oceny ex-post po zakończeniu realizacji Programu,
- ✓ zwoływanie spotkań poszczególnych jednostek zainteresowanych określonymi projektami.

Dla właściwej oceny Instytucja Zarządzająca może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

Urząd Gminy Czarna oraz poszczególne jednostki organizacyjne gminy jako instytucje wdrażające Lokalny Program Rewitalizacji w ramach realizowanych działań są odpowiedzialne za:

- tworzenie, przyjmowanie i składanie wniosków aplikacyjnych od instytucji podległych - beneficjentów pomocy,
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami, z zapisami Programu,
- ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Istotnym elementem wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna jest zaangażowanie jak największej liczby podmiotów i jednostek współpracujących

w procesie realizacji rewitalizacji. Dla powodzenia przedsięwzięcia ważne jest, aby aktywnie występowały w nim nie tylko podmioty publiczne (Urząd Gminy Czarna i jednostki organizacyjne), ale także jak najliczniej podmioty społeczne (stowarzyszenia, komitety, związki) - zrzeszające mieszkańców oraz przedsiębiorcy prywatni. Ci pierwsi oprócz znajomości zagadnień związanych z lokalnymi problemami wnoszą doświadczenie w pracy na rzecz obszarów zdegradowanych. Inwestorzy prywatni służyć mogą doświadczeniem w zarządzaniu inwestycją oraz wnosić nowe technologie.

Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji prowadzić powinna do tzw. „efektu dźwigni”, gdzie inwestycjom publicznym towarzyszy wzrost inwestycji prywatnych prowadzący do ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji.

VIII. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

1. System monitoringu programu rewitalizacji oraz sposoby jego oceny

Monitorowanie to proces systematycznego zbierania i analizowania wiarygodnych informacji finansowych i statystycznych dotyczących wdrażania zadań, którego celem jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i programu rewitalizacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami. Monitorowanie realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Terenów Powojсковych Gminy Czarna na lata 2008 - 2013 prowadzone będzie w zakresie rzeczowym i finansowym.

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji niezbędne jest ciągle monitorowanie efektów rzeczowych projektów, wchodzących w zakres Programu oraz wydatków na ich realizację. Sam proces monitorowania obejmuje zbieranie danych, obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów. Służyć temu mają wcześniej zaprezentowane wskaźniki. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Wójt Gminy Czarna poprzez pełnomocnika ds. rewitalizacji, zespół zadaniowy ds. rewitalizacji oraz podległy mu aparatem wykonawczy w postaci Urzędu Gminy Czarna i jednostek organizacyjnych. Wewnętrznie za gromadzenie danych obrazujących efekty rzeczowe związane z wdrażaniem Programu odpowiedzialny będzie Referat Inwestycji i Ochrony Środowiska, natomiast za monitorowanie wydatków odpowiedzialny będzie Skarbnik Gminy wraz z Referatem Księgowości.

Monitorowanie efektów rzeczowych obejmować będzie skwantyfikowane dane obrazujące postęp we wdrażaniu Programu oraz umożliwi dokonanie oceny jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w Programie Rewitalizacji. Monitorowanie rzeczowe będzie prowadzone na trzech płaszczyznach:

- wskaźniki produktu
- wskaźniki rezultatu
- wskaźniki oddziaływania.

Monitorowanie finansowe obejmować będzie dane finansowe z realizacji projektów, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na nie środków, w oparciu o raporty okresowe obrazujące wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych i prywatnych.

Wójt Gminy jest zobowiązany do corocznego przedkładania Radzie Gminy Czarna raportu monitoringowego z wdrażania Programu. Oprócz raportu monitoringowego, Wójt Gminy przedkładać będzie Radzie Gminy prognozę, dotyczącą wdrażania Programu w kolejnym roku wraz z propozycją ewentualnych modyfikacji, która poddawana będzie analizie każdorazowo przy okazji zatwierdzania budżetu.

Zakres przedmiotowy raportów okresowych przedkładanych przez Wójta Gminy powinien obejmować co najmniej:

- przebieg procesu wdrażania poszczególnych projektów,
- realizację planu finansowego,
- sposoby promocji projektów,
- zidentyfikowane i przewidywane zagrożenia realizacji programu.

Stanowiska wypracowywane przez Radę Gminy w przedmiocie przedkładanych raportów z monitoringu, stanowiąc będą podstawę sporządzenia oceny wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna sporządzanej na zakończenie okresu planowania.

Ocena wykonania Lokalnego Programu Rewitalizacji powinna zawierać następujące elementy oraz dane:

- rzeczywiste oraz zawarte w poszczególnych wnioskach daty rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych projektów,
- metody zarządzania projektami w czasie ich realizacji oraz po wdrożeniu poszczególnych projektów,
- ocenę społeczną oddziaływania poszczególnych projektów,
- szczegółowy wykaz kosztów poniesionych w fazie realizacji projektu oraz jego funkcjonowania.

2. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Do monitorowania, oceny realizacji programu i jego aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami programu oraz osiągnięte wskaźniki produktów i rezultatów.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Czarna jest dokumentem otwartym i powinien być uzupełniany poprzez wpis nowych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych w okresach projektowania budżetu. Wszelkie postulaty i wnioski przedsięwzięć inwestycyjnych podmiotów publicznych, prywatnych i organizacji pozarządowych do Lokalnego Programu Rewitalizacji przyjmuje Referat ds. Inwestycji i Ochrony Środowiska oraz pełnomocnik Wójta ds. rewitalizacji.

Instytucja Zarządzająca i koordynująca realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji – Wójt Gminy poprzez pełnomocnika oraz zespół zadaniowy ds. rewitalizacji, będzie kreował i przyjmował propozycje projektów od instytucji partnerskich – instytucji publicznych i prywatnych. Instytucja zarządzająca odpowiedzialna będzie również za przyjmowanie rocznych sprawozdań z realizacji projektów od instytucji partnerskich zaangażowanych w poszczególne realizowane już projekty.

Ważnym elementem współpracy pomiędzy różnymi podmiotami będą okresowe (co najmniej raz w roku) spotkania z instytucjami partnerskimi w celu informowania o postępach w realizacji Programu i możliwościach finansowania zadań Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 – 2013*

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Czarna będzie aktualizowany we współpracy z lokalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi gminy zgodnie z poniższą procedurą. Należy zauważyć, że procedura ta będzie realizowana każdego roku, w celu aktualizacji zamierzeń władz gminy. Roczna aktualizacja jest niezbędna wobec następującego bardzo szybko rozwoju gminy (zwłaszcza obszaru rewitalizacji), co pociąga za sobą zmieniające się priorytety lokalnej społeczności. Powinny one być uwzględnione w aktualnej wersji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Aktualizacja programu będzie polegać na:

- uwzględnieniu w treści Lokalnego Programu Rewitalizacji nowych projektów, które zostały zgłoszone do Urzędu Gminy Czarna,
- zbadaniu stanu realizacji projektów wpisanych do programu. Jeżeli przegląd projektów wykaże, że dane przedsięwzięcie nie zostało zgłoszone do realizacji bądź wnioski zostały złożone, lecz projekt został odrzucony – Wójt Gminy wnosi o aktualizację treści programu uwzględniającą zaistniałą sytuację.

Dla właściwej realizacji, oceny i aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Instytucja Zarządzająca może skorzystać z wiedzy i opinii lokalnych ekspertów (przedstawiciele lokalnych środowisk społeczno - gospodarczych) oraz korzystać z usług innych instytucji oraz opinii specjalistów. Pomoc organizacyjną oraz kompetencyjną mogą świadczyć instytucje, które nie są bezpośrednio związane z omawianym obszarem, ale mogą być pomocne w procesie rewitalizacji tj. środowiska naukowe i oświatowe oraz organizacje społeczne i stowarzyszenia. Istotna wydaje się także współpraca z podmiotami, które mogą umożliwić realizację programu poprzez udzielenie pożyczek i kredytów na działania inwestycyjne i koncepcyjne (np. banki czy inne instytucje finansowe).

W celu zachowania aktualności opracowania prowadzony będzie stały monitoring postępów realizowanych zgodnie z założeniami programu projektów. Wynikające z określonych względów zmiany wymagające dokonania aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji zostaną zgłoszone przez Wójta Gminy, a następnie omówione na posiedzeniu Rady Gminy. Rada określi czas i tryb wprowadzenia określonych zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

Podmiotem odpowiedzialnym za zarządzanie i koordynację Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz współpracy partnerskiej w ramach rewitalizacji będzie Wójt Gminy Czarna, pełnomocnik ds. rewitalizacji, zespół zadaniowy ds. rewitalizacji wraz z referatami Urzędu Gminy oraz jednostkami organizacyjnymi gminy.

Drugą grupę podmiotów zakwalifikować należy jako współwykonawców programu rewitalizacji:

- instytucje publiczne zlokalizowane w obrębie obszaru,
- instytucje i przedsiębiorstwa (np. komunalne).

Ostatnią - trzecią grupę podmiotów stanowią partnerzy programu. Partnerzy programu mogą wspomóc jego realizację w zakresie organizacyjnym, finansowym, doradczym czy inwestycyjnym.

Do tej grupy zaliczyć należy:

- lokalne stowarzyszenia czy związki,
- instytucje finansowe, w tym banki,
- środowiska naukowe i oświatowe,
- przedsiębiorcy, których działalność związana jest z obszarem rewitalizacji,
- inwestorzy,
- partnerzy publiczni.

Partnerzy publiczni, którzy mogą wspomóc realizację zadań Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna to m.in.:

- gminy sąsiednie,
- Starostwo Powiatowe w Dębicy,
- Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie,
- Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie,
- Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie,
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyśle.

3. Public relations programu rewitalizacji

Ważnym elementem realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna na lata 2008 - 2013 będą działania informacyjne i promocyjne Programu (public relations).

Zadania w zakresie public relations programu rewitalizacji obejmują:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o działaniach realizowanych przez podmioty w ramach procesu rewitalizacji Gminy Czarna,
- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania przez podmioty wsparcia finansowego w ramach funduszy strukturalnych i innych środków wspierających działania rewitalizacji w gminie,
- czytelną informację o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach,
- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w realizację i monitorowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Terenów Powojсковych Gminy Czarna w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych,
- inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym, zwłaszcza z wykorzystaniem mediów lokalnych i regionalnych,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak Internet czy poczta elektroniczna w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- promowanie udanych efektów współpracy pomiędzy Urzędem Gminy Czarna, a powiatem dębickim, sektorem prywatnym i organizacjami pozarządowymi.

Public relations w ramach procesu rewitalizacji będzie realizowane poprzez następujące instrumenty:

- spotkania propagujące informacje o możliwościach wykorzystania środków unijnych oraz innych środków zewnętrznych na zadania z zakresu rewitalizacji;
- wykorzystanie tablic informujących o współfinansowaniu inwestycji z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych środków zewnętrznych,
- strony internetowe - szybkie i ogólnodostępne źródło informacji dla potencjalnych beneficjentów i instytucji o aktualnych możliwościach skorzystania ze wsparcia

*Lokalny Program Rewitalizacji Zdegradowanych Terenów Powojсковych Gminy Czarna
na lata 2008 - 2013*

finansowego, a dla opinii publicznej stanowić będą kompleksowe źródło informacji o osiągnięciach w realizacji założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna,

- współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi - jako kluczowy element przy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna,
- działania promocyjne i informacyjne będą prowadzone również m.in. poprzez broszury czy ogłoszenia.

Działania informacyjne i promocyjne realizowane w ramach wdrożenia do realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna mają na celu:

- o skuteczne poinformowanie potencjalnych zainteresowanych o możliwościach zgłoszenia własnych projektów do realizacji w ramach Programu,
- o podniesienie świadomości opinii publicznej o rezultatach zaangażowania Gminy w zaspokajanie potrzeb społecznych.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Czarna powinien być rozpowszechniony wśród społeczności lokalnej poprzez jego publikację.

Zasadniczym celem public relations jest uzyskanie partycypacji społeczności lokalnej w procesie rewitalizacji, jej aktywnego udziału w programowaniu, decyzjach oraz odpowiedzialności i finansowaniu. Informowanie ma wyjaśnić mieszkańcom korzyści płynące z procesu rewitalizacji.

Public relations ma zapewnić:

- o dostęp do informacji na temat celów i problemów rewitalizacji,
- o pobudzenie do wyrażania własnych opinii.

Wszelkie działania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarna, które będą współfinansowane z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej objęte zostaną zasadami informowania i promocji zawartymi w Rozporządzeniu Rady (WE) nr 1083/2006 z 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999.